

Irka

2019/3

IRKA

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXVI. évfolyam, 2019/3. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta. Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Kalitics Erika. Tördelőszerkesztő: Fábian Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Kalitics Erika, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomtatás: Melynik Mikola magánvállalkozó;
88000 Ungvár, Oszipenko u. 35. +380505236178
Rend. sz: 1364 Példányszám: 7000.

Levelezési cím: c/o KMPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobiljanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPSZ TERJESZTÉSÉBEN

ІРКА

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXVI рік видання, 2019/3

Головний редактор: Ешпан Маргарита. Редактор: Габовда Єва
Графіка: Калитич Еріка. Верстка: Фабіан Золтан
Комісія по редакції: Орос Ільдико (голова), Калитич Еріка, Ешпан Маргарита
Реєстраційне свідоцтво: 3Т N° 63.

Виготовлено: ФОП Мельник Микола Васильович.
88000 Ужгород, вул. Осипенка, 35. +380505236178
Зам.: 1364 Тираж: 7000.

Поштова адреса Ешпан Маргарита, Берегово, вул. Ольги Кобилянської, 17.
Розповсюджується Закарпатським угорськомовним педагогічним товариством

Dupko Antónia, Szolyva

Ruszin Ferenc, Tiszacsoma

Kulja Viktória, Szolyva

Cányka Karina, Szolyva

Szabó Alekszandra, Rafajna

Erdő Dávid, Tiszacsoma

Nazarko Tatjana, Szolyva

Beköszöntő

Kedves Irlások!

Mintha csak tegnap lett volna az utolsó csengő, s ma már újra az iskolapadokban ültök. Amikor legutóbbi lapszámunkat a kezetekben tartottátok, a fejetekben már biztosan ott motoszkált sok-sok terv, amelyet a nyár folyamán meg akartatok valósítani. Reméljük, hogy ez sikerült is, s a vakáció alatt kellőképpen sikerült kipi-hennetek magatokat az új, 2019/2020-as tanévre.

Bódai-Soós Judit

OKTÓBERI NAPSUGÁR

Október elején
egy apró napsugár
leszökkent az égről,
hogy mindent körbejár.

Elment az erdőbe,
kiszaladt a rétre,
megnézte mindenütt,
mit főznek ebédre.

Örömmel ízlelte
a finom sülteket,
levesben fürdőzött,
habcsókot is evett.

Miután jóllakott,
úgy döntött, hálából
kifesti színesre
az egész világot.

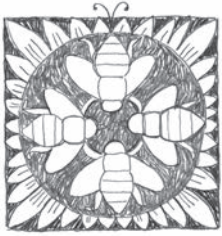
Arannyal, bordóval,
sárgával, barnával
mosolygós meleget
varázsolt krétával.

Azóta nincs soha
színtelen október,
pingál a napsugár,
s ámul a sok ember.

Kiss Lehel

MINT AKIRE SZÁRNYAK

Fejem fölött madarak
messzi délre tartanak.
Nincs hátukon táska,
s piros jelzőlámpa
„Megállj!”-t nekik nem mutat.
Menjetez csak! Jó utat!
Lábam alatt betonjárda,
sietek az iskolába,
engem ott már várnak.
Mint akire szárnyak
nőttek, szinte repülök már
– hátha így hamarabb lesz nyár!

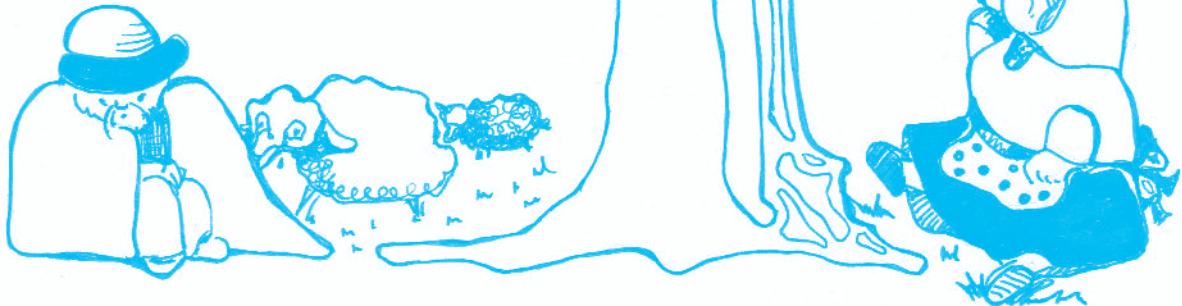
Döngicselő

ŐSZRE FELE VAN AZ IDŐ

Magyar népköltés

Őszre fele van az idő,
tarjasodnak a kis felhők,
sírdogálnak a bárányok,
mert nincs nekik édesanyjok.

Ne sírjatok, kis bárányok,
van még nektek jó juhásztok,
jó gazdátok, jó juhásztok,
aki gondot visel rátok.

Takáts Gyula

RIGÓRÚGTA DIÓ

Kopog a dió.
Rúgja a rigó.
Örül a néne,
szedi szegényke.

Leül a fűre.
Fölnéz a fára.
Eszeget csendben
rigó szavára.

Nemes Nagy Ágnes

GESZTENYEFALÉVÉL

Találtam egy levelet,
gesztenyefa levelét.
Mintha megtaláltam volna
egy óriás levelét.

Ha az arcom elé tartom,
látom, nagyobb, mint az arcom.
Ha a fejem fölé teszem,
látom, nagyobb, mint a fejem.

Hogyha eső cseperegne,
nem bánnám, hogy csepereg,
az óriás nappal-éjjel
óriási tenyerével
befödne a fejemet!

Nádor Tamás

SZEPTEMBER

Aranylabda szisszen:
leereszt a nap,
hegy mögé szuszogja
a hulló nyarat.

Kiürült a pálya,
nincs nézősereg:
szélbe szállingóztak
a falevelek.

Csak a sárga gyep van,
rajta tűz nyoma,
nyár üszkét szaglássza
egy ázott kutya.

A RÓKA MEG A MEDVE A KERESZTELŐBEN

Magyar népmese

Össebeszélt a róka meg a medve, hogy keresztelőbe mennek a róka sógorához, mert éppen most születtek meg a család kölykei.

– De keresztelőbe nem mehetünk ajándék nélkül!

– Nem hát! Először szerezni kell egy libát vagy tyúkot!

– Melyikünk menjen előbb?

– Eredj te! Hozzál vagy libát vagy tyúkot, amelyikhez jobban hozzájutsz. Aztán én megyek el.

A medve fogta magát, elment szépen a falu felé. Sikerült is fognia egy libát, és vitte a szájában. Az erdő szélén megörült a róka, mikor meglátta a medvét a szép hízott jószággal.

„Nem is olyan ügyetlen ez a medve” – gondolta magában. Amikor melléje ért, mindjárt megkérdezte:

– Honnan hozod a libát, medve koma?

A medve jól kítátotta a száját, így felelte:

– Bárnából!

Persze, hogy kítátotta a száját, mert másként hogyan tudta volna kimondani? A liba kiesett a szájából, a róka meg azon nyomban odaugrott, felkapta, elfutott vele a sűrűbe, és felhabzsolta azon nyomban.

A medve egyet gondolt:

„Majd elbánok én ezzel a rókával, csak találkozzunk még egyszer az életben!”

Nem telt el sok idő, össze is találkoztak egy szép őszi napon. A medve szemrehányóan mondta:

– Róka koma, elszámolnivalóm van veled! Én beváltottam az ígéreteket, hoztam libát, de most már te következel.

Elment a róka is a faluba szerencsét próbálni, a medve meg várta az erdő szélén. Nemsokára visszajött a róka egy szép hízott libával a szájában.

A medve úgy érezte, itt az alkalom, visszaadja a kölcsönt a rókának, elkapja előle a jó kis csemegét! Megszólította hát:

– Honnét hozod a libát, róka komám?

De a róka ravasz volt, jól összeszorította a fogaikat, hogy a liba ki ne essen belőle:

– Szécsényből!

Azt hitte a medve, hogy ő lakmározik majd, mert a róka kiejti a libát a szájából, de pórul járt megint. A róka elfutott, ő ette meg a finom zsákmányt másodszor is.

Ha a róka ilyen ravasz és ügyes nem lett volna, az én mesém is tovább tartott volna!

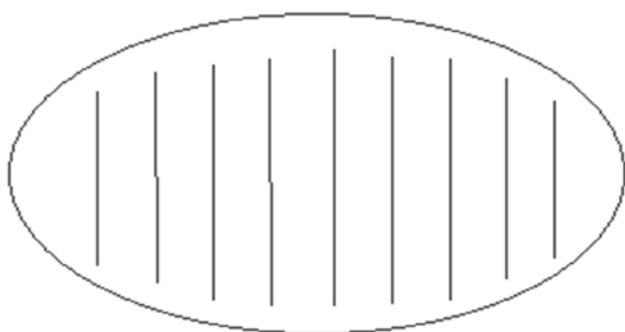

BARKÁCSOLÁS – PAPÍRSZÖVÉS

Kukoricacső (szobadísz vagy dekoráció szüreti mulatsághoz)

Eszközök, anyagok: színes karton (sárga és zöld színben), 1 cm széles, 15 cm hosszú színes papírcsíkok barna, narancs, citromsárga színekben, sablon, olló, ragasztó, kevés cérna.

Elkészítés: A sablon alapján kivágjuk a kukoricacső és a levél formáját a sárga, illetve a zöld színes kartonból. Felnőtt segítségével a sárga kartonon kialakítjuk a keresztirányú réseket (ollóval) úgy, hogy három színes papírcsík beférjen. Ellentétes fűzéssel befűzzük a minta alapján a színes csíkokat, ezek alkotják a kukoricaszemeket. A papírcsíkok végét ragasztóval rögzítjük. A levelet a cső aljára ragasztjuk. A tetejére kis lyukat szúrunk és belefűzzük a cérnát, hogy fel tudjuk akasztani, vagy fűzérré tudjuk formálni. Jó szórakozást, örömteli alkotást kívánunk!

Sablon: kukoricacső és levél

CSUHÉMADÁR

Hozzávalók: csuhé, olló, dió, vatta vagy szősz, a kötözéshez rafia.

Elkészítés: Áztasd be a csuhét, utána fordítsd szembe a két halványabb levelet, és tégy közéjük egy élénkebb színű csuhédarabot csőrnek! Kösd össze egy darab rafiával, és vágd egy centisre.

Tedd a kisebb vattacsomót/szőszt a csomóra, majd burkold be gondosan a két levéllel! Kösd el szorosan! Ezzel kész a fej.

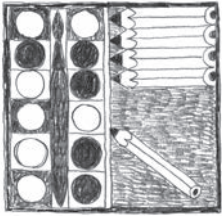
Tedd a diót a csomó mögé – ez lesz a test –, és egy szélesebb (akár színes) levelet megcsavarva, ebből lesz a szárny. Köss csomót a dió mögött is, majd vágd formára a szárnyakat és a farktollakat az ollóval. Ha van cikcakkolló, még szebb lehet a madár farka és a szárnya.

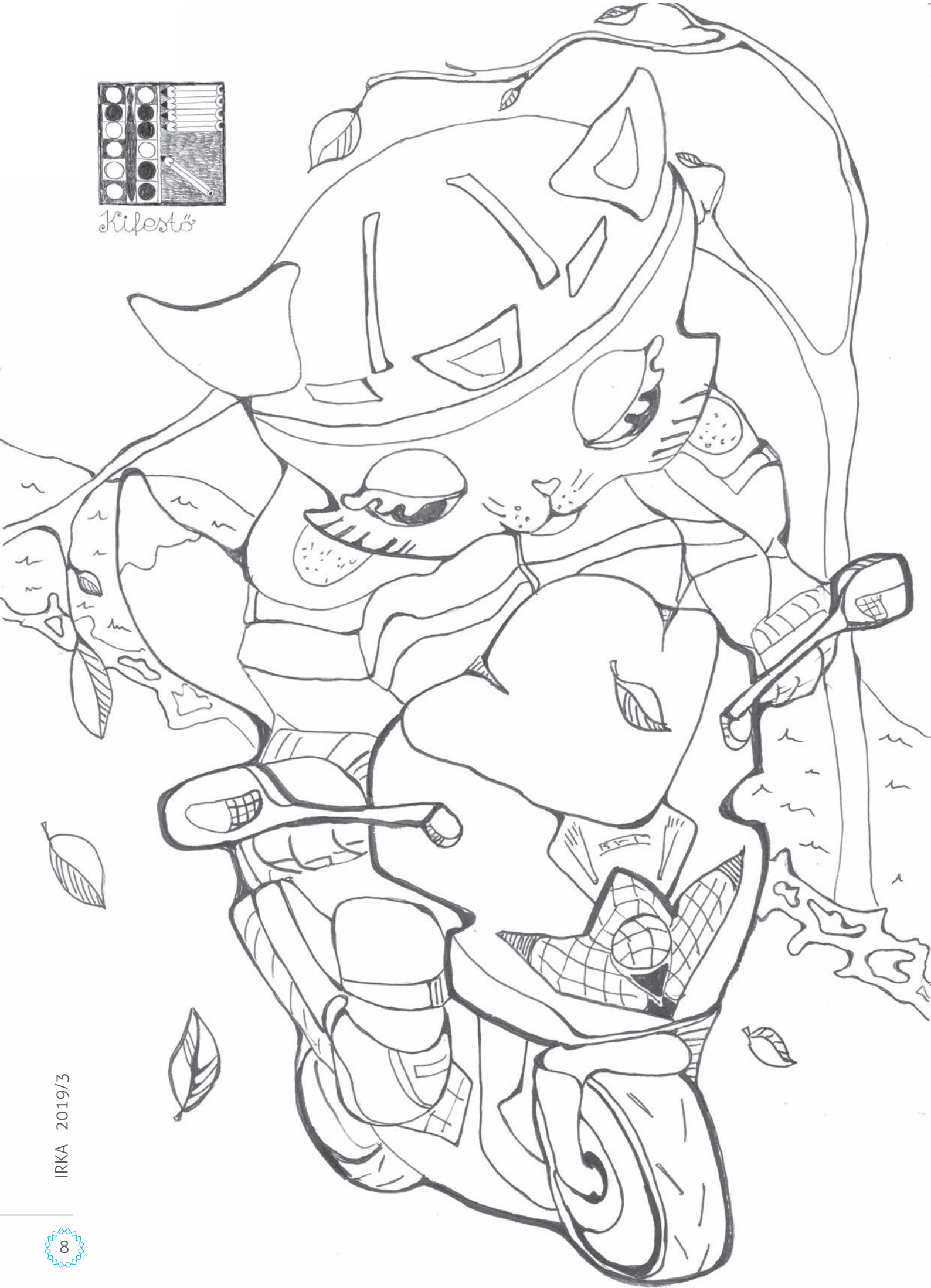
VEZESD EL A KISÁLLATOKAT A TÁPLÁLÉKUKHOZ!

A képen különféle állatkák várják, hogy jóllakhassanak, hiszen éhesek. Vezesd el őket ahhoz az ételhez, amelyet szeretnek: kösd össze őket! Nevezd meg az állatkákat, és azt is, mivel táplálkoznak!
Ha sikerült, színezhetsz is!

Kifestő

A BOLHABŐR CIPŐ

Magyar népmese

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy király, s ennek a királynak volt egy gyönyörűséges szép leánya. Hát ez a leány ott kényelmeskedett egy reggel az ágyában, s egy bolha odaugrott a kezére. Hű, hamar utánakapott, s megcsapta a bolhát, megfogta.

– Na, ez aztán ürge állat – mondta –, mégis meg tudtam fogni.

De gondolta magában: nem öli meg, hanem elhelyezi ő jó helyre ezt a kis állatot. Belé is tette a zsírosbödönbe.

Vagy három hónap elteltével a bolha akkorára nőtt, hogy alig fért már a zsírosbödönbe, a zsírt is már mind kiette, elemésztette. Kacagott a királykisasszony, mikor meglátta, mi lett az ő icinke-picinke bolhájából. Elszaladt hamar a tímárhoz*, s odahívta, hogy menjen el hozzá:

– Nem tudna-e ennek a bőrből, ha megnyúzná, cserezni nekem egy pár cipőre valót? Akkor aztán, tudom Istenem, senkinek sem lesz a világon bolhabőr cipője, csak nekem.

– Rajtam ne múljék – mondta a tímár.

Hamar a bolhát megölte a tímár, lenyúzta a bőrét. Elvitte, kikészítette. A suszter pedig csinált neki belőle olyan gyönyörűséges cipőt, hogy ahhoz aztán igazán nem volt fogható.

Azt mondja akkor az apja a királykisasszonynak:

– Már elég nagy vagy, édes leányom. Férjhez kellene menned. Kihirdetem az országunkban, hogy aki számít a kezedre, jöjjön, s kérjen meg.

– Mást hirdessen, édesapám. Azt, hogy aki kitalálja, miféle bőrből van a cipőm, én ahhoz megyek feleségül.

Ki is hirdetik szerte az országban, hogy a királykisasszony csak ahhoz megy férjhez, aki kitalálja, miféle bőrből van a cipője.

Na, Uram Isten, kerültek is aztán kérők: jöttek mentek hercegek, grófok, királyok, még válogatott cigánylegények is, de biza, ki nem találta senki se, milyen állat bőrből varródott az a cipő.

Volt közöttük egy szemrevaló, szép grófi fiú. Az annyi mindent találgatott, annyi mindent beszélt összevissza, mégse találta ki. Már minden kérő elment, már a kaput is bezárták, azt hitték, hogy nincs benn több idegen a palotában.

Hát amikor ment volna ki a grófi fiú, már zárva találta a kaput. Úgy gondolta, hogy már ott aluszik: elrejtőzik valahova. Mit ad Isten, épp a kisasszony szobájába talált belopózni. Elbújt hamar egy szekrényben. Na, már a királykisasszony nem sejtette ezt a világeért sem. Lefeküdt, s mikor vetette le a cipőjét, mondta a szobaleánynak:

– Ez aztán cipő! Ezt ugyan ki nem találja senki, hogy bolhabőrből van.

Elaludt a királykisasszony, akkor aztán a grófi fiúnak csak sikerült kilopódnia valahogy a szekrényből.

Másnap reggel jöttek, sorakoztak a többiek, mindenféle hercegek, királyfiak, hogy találják ki a cipőt. Úgyesen beállott ő is közéjük. Mikor reáke-rült a sor, elkezd hangosan mondani:

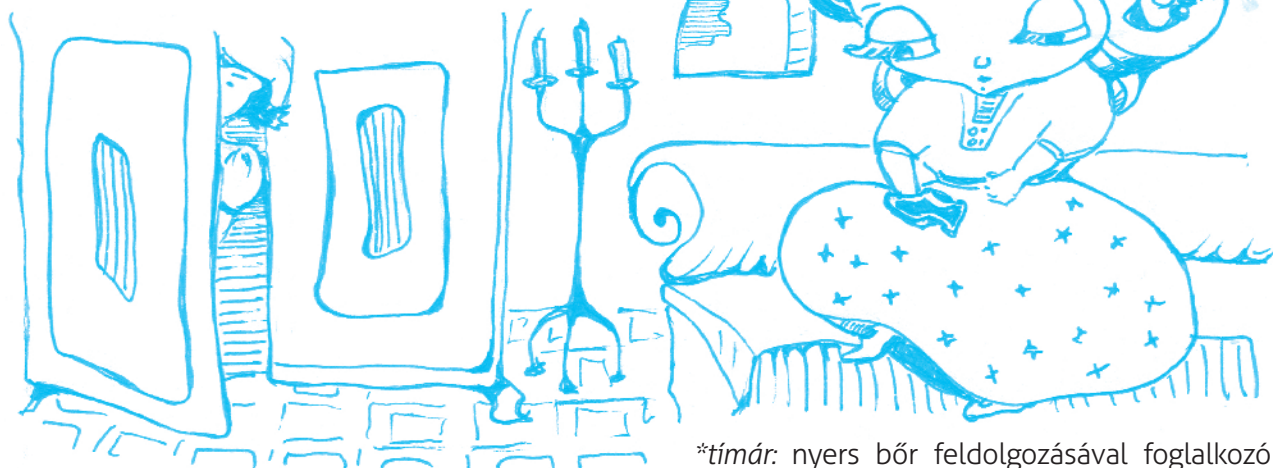
– Én bizony tudom, miből van a királykisasszony cipője. Az bizony nem másból, tisztán bolhabőrből.

Örömeben még tapsot vert reá a királykisasszony:

– Az, az, az, az igaz!

Papot hívtak, megesküdték, nagy lakodalmat csaptak.

Éltek boldogan, még most is élnek, ha meg nem haltak.

*tímár: nyers bőr feldolgozásával foglalkozó mesterember

Kormos István

A KEVÉLY KISKAKAS

Hol volt, hol nem volt, volt egy kevély kiskakas,
tarka tollas, tarajas, piros lábú, piros csőrű,
begyeskedő kiskakas.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Ez a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
talált egyszer az úton, nem az úton: a kúton,
talált egy szem gyöngyöcskét –
csillogó, villogó, kényes, fényes gyöngyöcskét.

Ejhaj, csibekas!
Megörült a kiskakas.

Hát a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
kitátotta csőröcskáját, s hamm! bekapta gyöngyöcskáját:
hamm! hamm! bekapta.
Csőröcskében gyöngyöcskével, kényeskével, fényeskével,
ide szállt, oda szállt, udvarukban szaladgált a kis kevély kakaska.

Ejhaj, csibekas!
Szaladgált a kiskakas.

Hát a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
gyöngyöcskáját hol letette, hol felvette, nézegette,
kerülgette, csipegette, viszegette;

piros lábán illegett, tarka farka billegett,
kukorékolt: „Kukurikú! ku-ku-ku-ku-kukurikú!”

Ejhaj, csibekas!
Futkosott a kiskakas.

Hát a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
ugrándozván sövényre, szökkent, röppent,
szállva szállott a tyúkudvar fölébe.

Onnét leszállt a földre, csőröcskében gyöngyöcske:
csillogott, villogott, mint napocska, ragyogott.

Ejhaj, csibekas!
Röpdösött a kiskakas.

Meglátta egy tyúkocskát, s kérve kérte: „Kakaska!
Add ide a gyöngyöcskét, hadd játszódjak kicsinykét.”
De a kevély kakaska gyöngyöcskáját nem adta.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Meglátta egy kiskacsa, s kérve kérte: „Kakaska!
Add ide a gyöngyöcskét, hadd játszódjak kicsinykét.”
De a kevély kakaska gyöngyöcskéjét nem adta.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Meglátta egy pici nyúl, s kérve kérte: „Kakas úr!
Add ide a gyöngyöcskét, hadd játszódjak kicsinykét.”
De a kevély kakaska gyöngyöcskéjét nem adta.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Meglátta egy kiskecske: „De szép fényes gyöngyöcske!
Add ide a gyöngyöcskét, hadd játszódjak kicsinykét.”
De a kevély kakaska gyöngyöcskéjét nem adta.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Meglátta egy lovacska, s kérve kérte: „Kakaska!
Add ide a gyöngyöcskét, hadd játszódjak kicsinykét.”
De a kevély kakaska gyöngyöcskéjét nem adta.

Ejhaj, csibekas!
Kevély volt a kiskakas.

Hát a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
dehogy adta gyöngyöcskét játszadozni kicsinykét;
szaladt, szaladt, messzire, gyöngyöcskével csőribé,
meg sem állott Tiszáig, Tisza szélső partjáig,
csőriben gyöngyöcske, nézte magát a vízbe!

Ejhaj, csibekas! Mit látott a kiskakas?
Hát a kevély kiskakas, tarka tollas, tarajas,
mit lát vízi tükörben, kukorintván dühödten?
Egy kevély kiskakast, tarka tollast, tarajast,
csőriben – ohohó! – gyöngyöcske, ragyogó.

Egy garas, két garas!
Ámuldozhatsz, kiskakas!
Piros csőrrel tátogatott,
gyöngyöcskéhez odakapott.

Ejhaj, hejehaj!
Gyorsan utolér a baj!

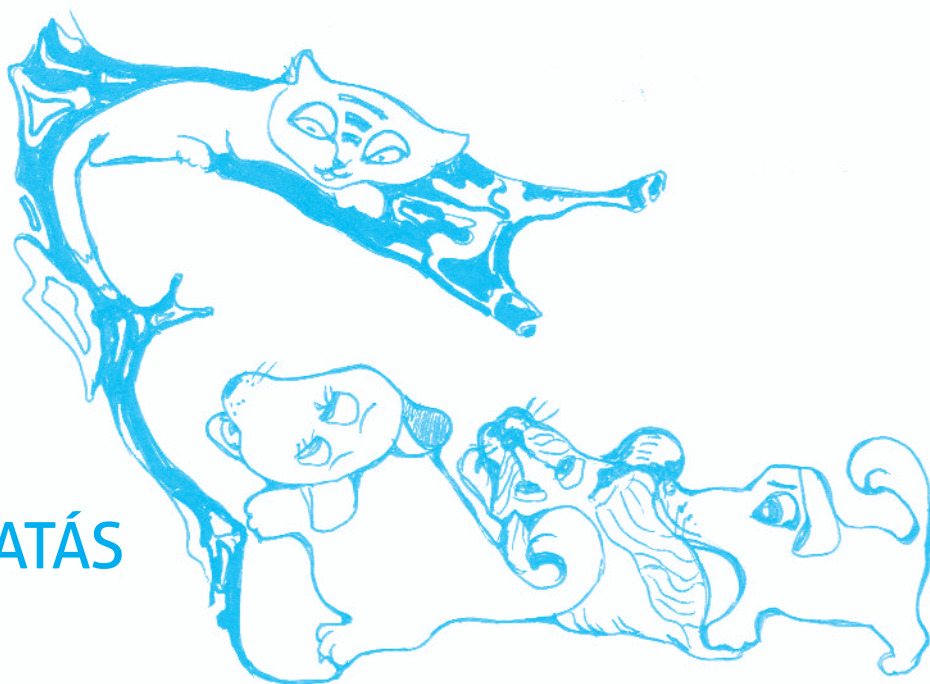
Mikor csőrét kitátotta, gyöngyét vízbe pottyantotta.
Volt, nincs, hova lett? Gyöngyöcskéje odalett!

Kukurikú, csibekas!
Megjárta a kiskakas.

Meskete

Gárdonyi Géza

CICAFUTTATÁS

Mióta áll a világ, a cica meg a kutya nem szeretik egymást. A kutya azt mondja:

– Én őrzöm a házat.

A cica azt mondja:

– Fontosabb az én hivatalom. Próbálja meg a kutya, fogjon egeret, hadd lássam, van-e olyan tudománya, mint nekem.

– Hamis a zúzád – mondja a kutya –, fogsz ám egeret, de magadnak, mert szereted az egérpacsenyét.

– Te pedig, kutyus, nem a házat őrzöd ám – feleli a cica –, hanem őrzöd a konyhaajtót. Mindig azt lesed, mikor vetnek ki csontot. Azért ugatsz, hogy a csonttól mindig elkeress.

– Én hű vagyok – mondja a kutya.

– Én szép vagyok – feleli a cica.

– Én okos vagyok – büszkélkedik a kutya.

– És én meg ügyes – kevélykedik a macska. – Én nem harapom meg a gazdámat.

– Nem. Te csak megkarmolod.

– Persze, hogy megkarmolom, ha a farkamat húzza, de aztán kedveskedek neki: hozzádörgölöm a bajuszomat.

– Engem jobban szeretnek – mondja a kutya.

– Már miért szeretnének jobban? Hát nem engem vesznek ölbe? És nem engem simogat-e mindenki?

– Ha én olyan piciny volnék, mint te, engem is ölbe vennének. Még inkább, mint téged – mondja a kutya. – Van egy piciny fajtájú rokonom, Pincsi-nek hívják, az jóformán gyalog is alig jár: mindig ölben viszik.

– No azt szeretném látni – mondja a cica –, hiszen ti még a muzsikához sem értetek.

– Hát te talán értesz?

– Érték hát. Tudok dorombolni. Eldorombolok én mindenféle nótát.

– Macskanótát.

– Nem is kutyanótát, mert azt még nem találták ki eddig.

– Nem félsz, hogy elhúzom a nótádat?

– Már hogy félnék? Egy ilyen kuvasz kutyától.

– Mit mondtál? Én kuvasz vagyok? No, ezért meglakolsz.

A következő pillanatban már neki is ugrott a kutya a macskának. De a cica abban a pillanatban eliramlott. Fölszaladt az udvar kerítésére, onnan a fára. A nagy mérges ugatásra a szomszédból is átfutott két kutya, s azok is segítettek Bodrinak az ugatásban. Kergették a cicát, de biz a cica a faág-ról csak gúnyosan mosolygott rájuk lefelé.

– Uuu, uuu, uuu!

– Au, au, au! – Vau, vau, vau!

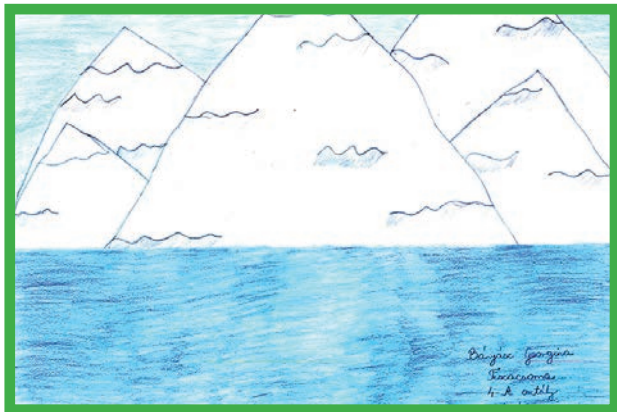
Dühösködött a három kutya a fa lombozata felé. Minél bosszúsabban ugattak, a cica annál jobban nevetett rájuk.

– Csak mérgelődjete a kedvetekre! – nyávogta feléjük. – És gyertek föl utánam, ha tudtok.

Hopp! Ugrik is egy nagyot Bodri, de bizony nem jut el az ugrásával még a fa derekáig se. Hopp! Próbálkozik a másik is, a Sajó. De Sajó még addig se viszi. Hopp! A Zordon is ugrik egyet, de megcsúszik a fa tövénél, s olyat bukfacezlik, csak úgy nyekken belé.

Milyen jó is, hogy a kutyák nem bírnak fára mászni. Bezzeg szorulna akkor a cica. De milyen furcsa is volna, ha tudnának. Gondoljátok csak el: a kutyák a fákon ugrálnának és onnan ugrálnának az emberek nyaka közé. No, nem kérek belőle, hogy egy nagy lompos juhászkutya ugorjon az én nyakamba, ha mindjárt szeretetből is vagy jó barátságából. Elég, ha a cica megcselekszi.

Utána az is mindig odadörgölődik a bundájával az arcunkhoz, s ezzel kéri, hogy ne haragudjunk érte.

Bányász Georgina, Tiszacsoma

Dupkó Antónia, Szolyva

Juhász Dániel, Beregszász

Lengyel Alina, Szolyva

Nagy Mercédesz, Beregszász

Szokolova Jázmin, Szolyva

Tar Vivien, Beregszász

Taracközi Jázmin, Beregszász

IRKA-GYERMEKNAP 2019-BEN IS

Május 29-én a tiszapéterfalvai vidámparkban népi gyermekjátékfesztivállal egybekötött gyermeknapra került sor az *Irka* gyermeknap és a Kokas Banda közös szervezésében.

Az ünnepség kezdetén az *Irka*t kiadó KMP SZ képviselőjében Dobsa Aranka alelnök köszöntötte a jelenlévőket, emlékeztetve a gyermeknap közel százéves hagyományának kezdeteire, melynek célja felhívni a figyelmet a gyermekek szükségleteire és a család fontosságára is.

Az ünnepséget a Batári Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda kiscsoportja nyitotta meg, akik „*Cickom, cickom, vagyon-e szép lányod?*” címmel gyermekjátékfüzért mutattak be. A batári óvoda Rügycske néptáncsoportja kőketáncsal, a Batári Elemi Iskola 1–2. osztályosaiból álló Bimbócska néptáncsoport pedig gólyás játékkal kedveskedett a hallgatóságának. Színpadra léptek a batári iskola 3–4. osztályosai is rábaközi gyermekjátékokkal.

A batáriakat a fertősalmási iskolásokból álló Szatmár megye, Ugocsa az én Hazám néptánc-

csoport váltotta a színpadon, akik vásári játékokat adtak elő, míg a fertősalmási Napsugár Óvoda növendékei, az említett néptáncsoport utánpótlásai jóvoltából moldvai gyermekjátékoknak örülhetett a közönség. A Kokas Banda és a Napsugár Hagymányörző Egyesület közös Kárpátalja-bemutatójában nagypaládi, szatmári, nagydobronyi és viski dallamok, táncok, viseletek töltötték meg a színpadot. Végezetül a Tulipán Népművészeti Tanoda tagjai mutattak be csallóközi gyermekjátékokat, a műsor pedig szatmári gyermekjátékokkal zárult, s a Kokas Banda tagjai a teljes nézőközönséget bevonták a játékokba.

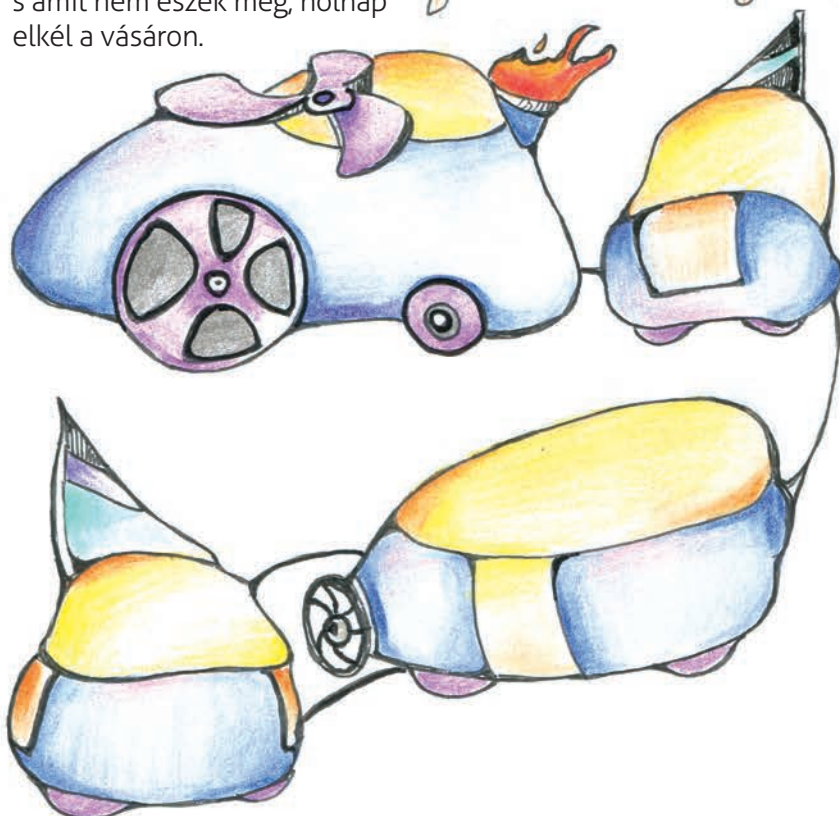
A színpadi műsort követően arcfestés és kézművessátrak várták a gyerekeket, amelyekben többek között gyöngyékszereket és hurkapálcára applikált „rongyleányokat” készíthettek. A Kaptár tagjai jóvoltából lézerharccal is tölthették az időt a mozgalmasabb elfoglaltságra vágyók, emellett pedig kipróbálhatták a vidámpark különböző játékeit is.

ŐSZI GYÜMÖLCSÖK

Körte, barack, alma,
mennyi finom holmi!
Szilva, dió, szőlő,
sok is felsorolni!
Ami fönnt a fán fityeg még,
azt én mind lerázom,
s amit nem eszek meg, holnap
elkél a vásáron.

JÓ VOLNA...

Ahogy te tudsz sütni, főzni
tortákat, leveskét,
ahogy asztalt te terítesz,
én is úgy szeretnék!
Kis kötényben bárcsak tudnék
épp, mint te, úgy járni,
hogy én bennem, mikor rám néz,
téged lászon bárki!
Ahogy te tudsz simogatni
szirom-tenyereddel,
úgy venni fel a telefont,
ahogy te veszed fel,
az volna jó! Az volna jó,
ha úgy tudnék, mint te
vigyázni a dolgaimra,
féltett kincseimre!
De jó volna égre nézni,
ahogyan te nézel,
s mosolyogva azt álmodni,
hogy sohase' méysz el!

FURCSA JÁRGÁNY

Brümmög, burrog, térül-fordul,
robog vígan, dudál, mordul,
zörög, berreg, s mint a sárkány,
tűzet okád ez a járgány!
Propeller is pörög rajta,
mert hát ilyen újabb fajta
csuklós cucc ez, sok vagonnal.
Vitorlát bonts, most, azonnal!
Elcsendesült – a két pedál
tempóztat csak, lassan leáll...
Összeszámolhatod közbe',
hány járműből raktam össze!

Székely Kristóf

A HÁROM KIRÁLYFI

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy király, aki elég öreg volt már. Szürkeországban uralkodott. Annak a királynak volt három fia. Egy nap azt mondta a legidősebb fiú az apjának:

– Édesapám, a két öcsémmel elég nagyok vagyunk már, hadd legyünk már mi a királyok!

– Nem bánom, fiam, csak szerezzetek előbb feleséget – mondta az öreg király.

A fiúk el is mentek feleségért. A legidősebb a Verecs királytól, a második a Zöld királytól és a harmadik a Kék királytól vitte el a lányát. Megharagudtak a királyok, mert elvitték a lányukat a beleegyezésük nélkül. Mivel szövetségesek voltak, ezért úgy döntöttek, hogy közösen üzennek hadat a fiúk apjának, és bosszút állnak a lányaikért. Így is lett. Három oldalról támadták meg a Szürke Királyságot. Az öreg király elesett a háborúban, de az országot elfoglalni nem tudták, és a lányukat sem tudták hazavinni. Egyrészt, mert a három királyfi biztonságban elrejtette őket, másrészt meg a lányoknak se volt igénye a „kiszabadulás”, mert időközben megszerették a királyfiakat. Az ellenség hazament, de Szürkeország trónja üres volt, úgyhogy új királyt kellett választani, s a lakodalmakat is meg kellett tartani. Ezért azt javasolták a tanácsadók, hogy a kettőt kössék egybe: legyen a király az, aki a lakodalmához való dolgokat a legügyesebben szedi össze.

A királyfik még aznap elindultak, együtt vágtak neki a próbának. De egy nagy városnál háromfelé ágazódott az út. Azt mondták egymásnak, hogy keressetek egy hét múlva ennél az útkereszteződésnél találkozni, majd szétváltak. A legnagyobbiknak egy grófhhoz, a középsőnek egy báróhoz, a legkisebbnek pedig egy nagy parkhoz vezetett az útja a város közepén. A legkisebb ott keresgélt napokon át, de nem talált egyebet, csak szétdobált szemetet, hajléktalanokat, meg egy békát. Az megkérdezte, hogy mi járhatba' van. A királyfi elmondott mindent.

– Csak ez a bajod? Vágj fel három öl fát, rakd egy bukóba, és segítek rajtad – mondta a béka.

A királyfinak nem volt veszténivalója, így megtette, amit a béka kívánt tőle. Mikor kész lett, adott neki a béka egy borosüveget, de olyat, ami nem fogy ki soha. Ezzel a béka elengedte. A város előtti kereszteződésnél találkozott két bátyjával. A legidősebb egy diótörőt, a középső egy zsák cukrot vitt. Mindenki megnézte, hogy a másik mit hozott, és elindultak haza.

Amikor hazaértek, az összes tanácsos úgy elcsodálkozott a borosüvegen, hogy a másik kettő

szerzeményére már alig néztek rá. De az egyik tanácsos, akinek a dióstorta volt a kedvence, a másik két királyfi szerzeményét hasznosabbnak gondolta, azt találta ki, hogy hozzon a három királyfi a menyasszonyának egy menyasszonyi ruhát. Újra elindultak a fiúk. A legkisebbnek megint a béka jutott. Elpanaszolta megint a baját.

– Csak ennyi kell neked? Vágj fel öt öl fát, és segítek neked – mondta a béka.

Fel is vágta az öt öl fát a királyfi. De eszébe jutott, hogy a testvéreivel megbeszélték, hogy csak egy hét múlva kell találkozniuk. Megint kívárta az egy hetet, és csak akkor kérte el a békától a menyasszonyi ruhát. Elindult haza. A városkapunál találkozott a két bátyjával. Megnézték, hogy a másik mit hozott, és indultak tovább haza. Újra a legkisebb fiúra esett a választás, de az egyik tanácsos már megint elégedetlenkedett, ezért azt mondta, hogy az legyen a király, aki elhozza magának a legszebb vőlegényi ruhát. Elindultak a fiúk. A legkisebb fiúnak újra a béka jutott. Elpanaszolta újra a baját.

– Megoldom a bajod, ha abból a fából, amit felváltál, építesz nekem egy olyan házat, mint amilyen a hódoknak van, mert annyira megirigyeltem őket.

A fiú kicsit meglepődött a kérésen, de odament a parkban lévő tóhoz, és a hódok szomszédságában felépítette a házat, amit a béka kért. Igen ám, de rengeteg felhasogatott fa maradt még. Mit kezdjenek vele? A béka és a királyfi kitalálták, hogy építeni kell egy fakunyhót a hajléktalanoknak a park közepén. Így is lett. Mikor a kunyhó elkészült, odahívták a hajléktalanokat, akik nagyon megörültek, és azonnal be is akartak költözni. De a legkisebb királyfi egy feltételt szabott: csak akkor költözhetnek be, ha minden eldobált szemetet összeszednek a parkban. Meg is tették. Most már beköltözhetnek. A béka megdicsérte a királyfi bölcsességét, s mivel időközben lejárt az egy hét, odaadta a vőlegényi ruhát és hazaengedte a fiút. A városkapunál találkozott a testvéreivel, és megnézték újra, hogy a másik mit hozott. Elindultak haza. Otthon persze újra a legkisebbik fiúra esett a választás. És mivel már a menyasszonyoknak is voltak ruháik, meg a vőlegényeknek is, megtartották az esküvőket és a koronázást is, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 1. korcsportjában 1. helyezést nyert.

Rohovej Dzsenifer

MESEORSZÁG

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy Peti nevű fiú, aki elhatározta, hogy megtalálja Meseországot.

Ment, mendegélt, míg egy nagy erdőbe nem ért, ahol összetalálkozott egy tündérrel. Elmondta neki, hogy mi járatban van.

– Ahhoz, hogy eljuss Meseországba, előbb ki kell állnod az Ezüstkirály három próbáját.

– Megteszem! – válaszolta Peti, és útnak is indult.

Estére az Ezüstkirály várában volt. Első feladatnak azt kapta, hogy hozzon egy aranybotocskát. Amikor a botocska keresésére indult, találkozott egy kedves lánnyal, aki megmutatott neki egy titkos helyet, ahol egy aranyfa nőtt. Peti letört egy ágacskát és elvitte a királynak. Sokáig nézegette, mert nem hitte, hogy ilyen könnyen rátalált. Mérgeiben azt találta ki, hogy hozzon egy aranyludat. Ezt már nem volt olyan könnyű megszerezni, de a mi barátunk nem adta fel, és azon nyomban a lúd keresésére indult.

Szembe jön vele egy ősz, öreg ember.

– Mi járatban, fiacskám?

– Az aranylúd keresésére indultam, öregapó, de nem tudom, merre menjek.

– Én segíthetek rajtad, de válaszolnod kell cserében három találós kérdésemre.

Az első így hangzott: „Az erdőket járja, nevét kiabálja.”

– Kakukk! – kiáltott fel Peti.

A második kérdésnek ezt kapta: „Szépnek tart felnőt és gyerek, pedig csúf hernyóból kelek.”

– Ez is könnyű! Ez a lepke!

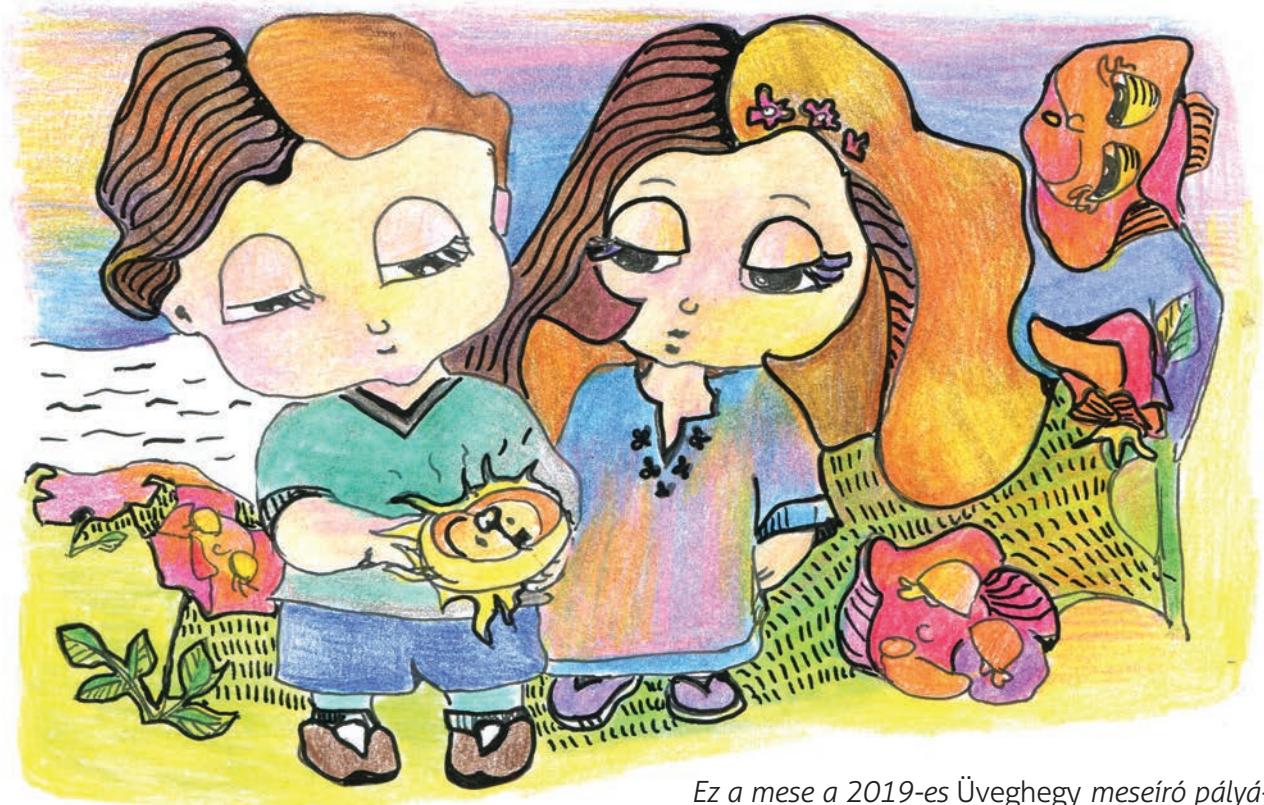
A harmadik kérdés volt a legnehezebb: „Lábon járó párna, a gúnár a párja, Matyi róla kapta a nevét, Márton süt belőle peccenyét.”

– A helyes válasz a lúd!

Amikor ezeket a szavakat kimondta Peti, nem akart hinni a szemének: az ősz öregember a kezében tartotta az aranyludat. Petinek adta, aki még aznap elvitte a királynak.

Harmadik feladatnak azt kapta hősünk, hogy hozzon magának egy feleséget, de olyat, aki szebb a napnál. Ekkor Petinek eszébe jutott az a kedves leány, aki segített neki aranybotocskát szerezni. Visszament az erdőbe és megkérdezte a tündértől, hogy hol találhat rá arra a kedves leányra, aki annyira megtetszett neki, hogy szívesen elvinné feleségül.

Amikor megtalálta, együtt elmentek a királyhoz és a lakodalom után az Ezüstkirály egy aranyalmát ajándékozott nekik, amiben ott lapult Meseország kulcsa. Együtt léptek be a kapun. Annyi csodát láttak ott, hogy még a szájuk is tátva maradt. Volt ott éneklő rózsabokor, a fákról virslik lógtak, víz helyett tej folyt a patakban, felhők helyett marcipán úszott az égen. Ott volt Micimackó és Malacka, meg a hupikék törpikék, és a sült galamb is a szájukba repült.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 1. korcsoportjában 2. helyezést nyert.

Demeter Hanna

CUKORFÖLD

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, élt egyszer egy kisfiú, úgy hívták, hogy Bendegúz. Bendegúz utált fogat mosni és csak az édességet volt hajlandó megenni. Reggelire fánkot, ebédre túrós gombócot, vacsorára pedig nutellás palacsintát evett. Az anyukája sokat szomorkodott emiatt.

Egy este, amikor jól belakmározott a kedvenc desszertjeiből, mély álomba szenderült. Egyszer csak egy mesebeli világba csöppent, ahol minden csupa finomságból volt. A felhők vattacukorból, a fák nyalókából, egy tortahegység lábánál pedig egy pudingmocsár terült el. A kisfiúnak szemszája tátva maradt a látványtól és rögtön falatozásba kezdett. Alig tört egy falatot a nyalókafából, hirtelen hatalmas dübörgésre lett figyelmes, és egy diótörő hadsereget pillantott meg. A katonák dühösen közeledtek a rémült kisfiú felé. Mikor magához tért, egy óriási és egyben gyönyörű cu-

kortalotában találta magát. Megtudta, hogy ez a varázslatos hely nem más, mint Marcipán herceg és Cukormáz hercegnő birodalma.

– Miért ejtettetek foglyul? – kérdezte Bendegúz.

– Mohóságodért büntetést érdemelsz! – mondta szigorúan Marcipán herceg.

– Bocsánat, nem tudtam, hogy nem szabad enni az édességből.

– Nem az a baj, hogy ettél belőle, hanem hogy mértéktelen és mohó vagy! Hallottunk már rólad a Fogtündértől, neki is sok fejtörést okoztál.

Bendegúz nagyon elszégyellte magát és megígérte, hogy ezentúl sokkal mértékletesebb lesz és megelégszik kevesebb édességgel is.

Bendegúz édesanyja szólítgatására ébredt, aki már elkészítette reggelijét, a nutellás palacsintát. Bendegúz csak ennyit mondott:

– Ma inkább valami egészségesebbet szeretnék reggelizni.

Az anyukája szeme felcsillant a boldogságtól, és gyorsan elkészített egy finom szendvicset sok zöldséggel.

Azóta Bendegúz egészségesen él és próbál minél kevesebb édességet enni. Aki nem hiszi, járjon utána!

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 1. korcsoportjában 3. helyezést nyert.

Sütő Emília

A SZÉP LEÁNY

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás tengeren is túl, az Üveghegyen is túl, de még azon is túl, ahol a kurta farkú malac túr, élt egyszer egy öreg király. Ennek a királynak volt három fia. Egy verőfényes nyári napon a két idősebb királyfi ki akart lovagolni a közeli erdőbe, mert egy kis vadászathoz támadt kedvük. A legkisebb királyfi kérlelni kezdte őket, hogy vigyék őt is magukkal, de nem álltak kötélnek, mert nagyon féltették őt. Addig nyafogott a legkisebb, míg a másik kettő végül beleegyezett.

Elindultak hát nagy örömmel. A legkisebb királyfi nagyon izgatott volt, mert még alig vett részt ilyen eseményen. Amint beértek az erdőbe, a legidősebb királyfi azonnal puskavégre kapott egy csodaszép, de ravaszdi tekintetű róka komát. Büszkélkedett is a gallérnak valóval. Mentek-mendégéltek tovább, s az egyik pillanatban egy nagy bokor mögül egy ügyes nyuszi ugrott elő. A középső királyfi abban a pillanatban megragadta a puskát és elejtette a nyulat.

Indultak is tovább, és tovább, és tovább... Már nagyon estefelé járt az idő, de a legkisebb királyfi-nak nem volt szerencséje. Sajnos neki üres kézzel kellett hazatérnie a palotába.

Az öreg király már nagyon várta fiait, és örömmel látta, hogy azok két vadat ejtettek el. Nagyon megdicsérte őket. Azt mondta, hogy a nyúlból azonnal főzet egy finom vacsorát. A legkisebb királyfi nagyon szomorú volt, hogy ő üres kézzel tért haza, ezért elhatározta, hogy visszamegy abba az erdőbe, hátha neki is sikerül a vadászat. El is indult nagy titokban, senkinek sem szólt. Ment a sötét erdőben a királyfi. Itt is, ott is megcsörrent valami, ropogott lába alatt a száraz gally, amitől néha nagyon megijedt. Már éjfél felé járt az idő, amikor hirtelen

valami nagy fehérségre lett figyelmes, szinte elvakította a látvány. Meg is ijedt még jobban. Hamar elbújt az egyik fa tövéhez, és onnan leselkedett tovább, hogy mi lehet az a fényességes valami, amitől ő úgy megijedt. Azon az éjjelen telihold volt, és ennek a fényénél jobban látta, mi sugárzik úgy ebben a rengeteg fekete erdőben. Hát, lássatok csodát, abból a fehér, világító, sugárzó valamiből egy csodaszép leány kerekedett ki. A királyfinak meglepetésében úgy dobogott a szíve, hogy majd kiugrott a helyéről. A szép leány eközben elkezdett táncolni és énekelni, s abban pillanatban az erdő kivilágosodott, ragyogott a napsugár, színpompás virágok nyílottak körülötte, a madarak is trillázni kezdtek. A királyfi egyik ámulatból a másikba esett. Annyira megtetszett neki ez a leány, hogy bátorságra kapott és azonnal kiugrott a fa mögül, elkapta a leányt és megcsókolta. A szépséges leány abban a pillanatban földre esett, és az erdőben elsötétült minden. A királyfi próbálta keltegetni, de sikertelenül. Nagyon elszomorodott, nem tudta, mitévő legyen. Otthagyni semmiképp sem akarta, hiszen már erősen megszerette őt. Ólébe vette és nekivágott az éjszakának, a hosszú útnak, ami apja palotájába vezet. Hajnal is elmúlt, mire hazaért. A palotában volt nagy bánat, hogy eltűnt a királyfi, de amikor a testvérei megpillantották őt, nagyon megörültek. A palota legszebb szobájába vitték az alvó szép leányt, és ott ágyba fektették. Hívták hozzá az udvari orvost, de ő sem tudott rajta segíteni. Viszont megállapította, hogy ez a szép leány meg van átkozva. A kis királyfi nem evett, nem ivott, nem aludt, hanem mozdulatlan ott ült a leány ágya mellett. Már beesteledett, a lány akkor sem tért magához.

Úgy éjfél tájban a leány megmozdult és kinyitotta a szemét, a királyfi azonnal megcsókolta és feleségül kérte. A leány elmondta, hogy őt valamikor réges-régen megátkozta egy gonosz boszorkány. Az átok pedig csak akkor oldódik fel, ha kétszer megcsókolják és feleségül kérik.

Hej, nagyon boldog volt a legkisebb királyfi, hogy ő megtalálta ezt a szépséges leányt. Azonnal az apjához és a fivéréihez vezette, majd bemutatta nekik, hogy a „vadászat” neki sikerült a legjobban, ő ejtette el a világon a legszebb „vadat”. Irigykedett is a két idősebb királyfi, de nagyon örültek. Világraszóló lakodalmat csaptak, ami egy hétig meg még két napig tartott. A fiatalok nagy boldogságban máig is élnek, ha meg nem haltak.

Ennyi volt, mese volt, füle-farka benne volt, aki nem hiszi, járjon utána.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 1. korcsoportjában különdíjat nyert.

Almodni
hívunk

Ebben az esztendőben emlékezünk meg Benedek Elek születésének 160., s halálának 90. évfordulójáról. Ebből az alkalomból az *Irka* mostani lapszámában a szokottnál több helyet szántunk a meséknek, hiszen Elek apó születésnapja egyben a magyar népmese napja is. Ennek tiszteletére egy kevésbé ismert népmesét hoztunk nektek, s arra biztatunk, ismerjete meg minél többet a magyar népmesék kimeríthetetlen tárházából.

A SZÉLKIRÁLY KASTÉLYA

Magyar népmese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kerek erdő, s annak a közepében egy nagyon szép kastély. Nem tudta senki se, ki lakik abban a kastélyban, mert ajtaja nem volt kifelé. De akik ott jártak mellette, azok hallották, hogy nagyon vígan élnek odabent. Mindig szólt a muzsika, s olyan szép madarak repdestek a kastély felett, hogy csak úgy csillogott a tolluk. Sok szegény ember töltötte azzal az idejét, hogy ezt bámulta. Na de hoppon is maradt, mert se fát nem vágott, se epret nem szedett ezalatt.

Hát egyszer arra vadászott a királynak a fia. Meglátta a szépséges kastélyt, s meghallotta a víg muzsikaszót. Váltig kerengett a kastély körül, de nem tudott annyi rést se találni a falon, hogy a kisujját bedugja. Hát most mit tegyen? Hogy jusson be oda? Elhatározta, hogy keres egy olyan embert, aki neki ezt a falat megbontja.

Be is ment a legközelebbi faluba, s megegyezett egy cigánykováccsal, hogy ha az kibontja a kastély falát, ő ad neki egy véka pénzt. Boldog volt a cigány, kért mindjárt előleget is egy kalappal. A királyfi adott neki, a cigány meg beült a kocsmába, s evett-ivott, míg csak tartott a pénzből.

Akkor aztán elment a kastélyhoz, s elkezdte bontani a falat. De amit ma kibontott, az másnapra még erősebben be volt falazva. Nem tudta elgondolni, ki dolgozik itt. El is határozta, hogy meglesi.

Este odafeküdt a kastély tövébe, s menten el is aludt attól a szép muzsikaszótól, amit hallott. Hát másnap nagyon szégyellte magát. Mit csináljon? Kivitte a feleségét is, meg a kilenc purdét, és aztán tüzet raktak. Elhatározta a cigány, hogy egész éjszaka nem alszik el. A purdék visongattak, ugrándoztak, olyan zajjal voltak, hogy a kastélyban lakók is meghallották. Nagyon zavarta a szép muzsikaszót ez a ricsaj.

Hát este egy nagy fekete fellegben leszállott egy alak a cigányhoz, és azt ígérte neki: kapnak egy véka aranypénzt, ha eltakarodnak a kastély alól.

No, ez még jobb, mint a másik egyezés – gondolta a cigány, s addig-addig alkudozott avval az alakkal, míg meg nem tudta, hogy a kastélyban a szélkirály lakik. S azért nincsen rajta ajtó, mert ott van a szélkirály gyönyörű lánya is, azt félti a király.

No jól van – gondolta a cigány, majd csak lesz valahogy.

Hát mikor jött megnézni a királyfi, van-e már ajtó a kastély falán, látja ám, hogy milyen szép házban lakik a cigány, s milyen sok szép jószága van. A sok purdé is olyan kövér – egynek a kivételével –, mint a söre. Kérdi a királyfi a cigánytól, miért nem csinálta meg az ajtót, amit ígért.

– Hogy vágjak én ajtót – felelte az –, mikor minden csákányütés után pofoncsap valaki? Mert ott benn a szélkirály lakik. Ott őrizteti a lányát, aki

olyan, de olyan gyönyörűséges, hogy még a nap is megáll a nézésére.

Hej, elbúsulta magát a királyfi, hogy ő sohase fogja meglátni azt a lányt. S akkor ő abba bele is hal. Látja ezt a szomorúságot a kis satnya gyerek, s megesis a szíve a királyfin. Oda is sündörgőzik hozzá:

– Felséges királyfi, grácia fejemnek. Amit az apám nem tudott megtenni, én megpróbálom, csak az a kívánságom, hogy ne szóljon róla senkinek.

Hej, kapott rajta a királyfi. Magához is ölelte, még meg is csókolgatta. Az meg úgy megörült ennek a nagy tisztességnek, hogy menten nőtt egy araszt. Mikor aztán este lefeküdt a család, kivitte az apja üllőjét, kalapácsát, s elkezdte a vár fundamentumát feszegetni, kalapálni. De olyan erővel, hogy szinte dörgött. Meg is ijedtek a várban. Újra felszállt a nagy fekete felleg, s leereszkedett az az emberforma alak. Ígért két véka aranyat, csak hagyja abba a kalapácsolást. De a fiú meg se hallgatta.

Mikor már nagyon erősen verte az üllőt, felszállt a kastély tetejére maga a szélkirály, s elkezdett ő is könyörögni. De minden hiába, a gyerek csak ütötte, verte. Benn a kastélyban már a királykisasszonyt is a frász majd kitörte.

Azt mondja a szélkirály a fiúnak:

– De hát mit akarsz, hogy ilyen eszeveszetten vered azt az üllőt?

– Én csak egy kis ajtót akarok itt csinálni, hogy bemehessek a kastélyba én is, más is.

– Ó, te zsvány – kiáltott rá a szélkirály –, el akard lopni a kincseimet, ugye?

– Nem kell nekem egy rézkrajcár se, ne féljen – mondta a fiú.

– Hát ha olyan becsületes vagy, hogy egy rézkrajcár se kell neked, nem bánom, gyere be.

Így aztán a benti kőműves rögtön kivágott egy ajtót, amin a fiú bemehetett a kastélyba. Ó, be sok szép mindent látott, hallott, de mindennél szebb volt a királykisasszony. Két kezével épp a fejét szorította, mert nagyon fáj a feje szegénynek. De mikor meglátta a fiút, mintha szűnt volna a fejfájása, hiszen ő még sohase látott embert. Nagyon meg is szeretete a fiút, de az volt olyan becsületes, hogy mikor a királykisasszony elvezette a virágos kertjébe, nem engedte, hogy megcsókolja, hanem azt mondta:

– Várjál, szép királykisasszony, holnap behozom a királyfit, aztán csókolgathatsz, mert ő szép is, meg gazdag is, meg király is, éppúgy, mint te.

De nem vették észre, hogy egy nagy fekete felleg mindent kihallgatott. Ez volt a vihar, a szélkirálynak a kisebbik fia. Na hát ő nem hagyja – gondolta magában –, hogy a testvérét elszeresse a királyfi. Fel is kerekedett, hogy megakadályozza a királyfi megérkezését. Éppen útközben érte el és csapott le rá, Isten csodája, hogy megmenekült.

Így aztán csak másnap indult el megint a királyfi a kastélyba. A szélkirály lánya már szívszakadva várta, de bizony az másnap se tudott eljutni hozzá, mert újra megtámadta egy nagy vihar. Ez így ment egy hétig. Akkor aztán a királykisasszony gondolt egy nagyot, odaállott az apja elébe, s elmondta neki a szíve bánatát.

Hej, kár volt ezt tennie, de már így esett. Hát már a király is ellensége lett a királyfinak. Hanem a lányának annyit megígért: akárhogy is, de elhozza neki a királyfit, ne féljen, már akár élve, akár halva, de elhozza.

Nem szólt már most a muzsika a kastélyban. Szomorú volt mindenki, mert a királykisasszony szinte belebetegedett a nagy epekedésbe, pedig még nem is látta a királyfit. Hát még ha látta volna!

A szélkirály minden erejével azon volt, hogy elveszejtse a királyfit. Az már nem bírta se állni, se menni, a lova ott nyúlt el előtte a nagy szélviharban, ő meg egy nagy fához támaszkodott. De olyan erősen fújta a szél, hogy kidült a fa is, s úgy megütötte szegény királyfit, hogy ott terült el a kastély kapujában. Hej, mikor ezt meglátta a cigányfiú, rögtön szaladt a szélkirály lányához, és elmondta neki, mi történt. No, a lánynak se kellett több, futott a kapuhoz, aztán ráborult sírva a királyfira. Addig sírt, míg csak halálosan bele nem fáradt.

Már jártányi ereje se volt, mikor a szélkirály hazaérkezett este a két fiával. Megijedtek nagyon, hogy a nagy bánatba belehal a szélkirálykisasszony, de hát mit csináljanak? Nem bánta volna már a szélkirály, ha él is a királyfi, csak az ő lányának ne volna baja. El is kezdte mondani, hogy aki meggyógyítja a lányát, a világ minden kincsét annak adja.

Na hiszen ígérhette is azt, ami nem az övé. De ígérte erősen, így aztán a cigányfiú végül is elébe állt:

– Hallod-e, te szélkirály? Én meggyógyítom a kisasszonyt, de aztán senkinek semmi bántódása ne legyen! Mert ha a királyfinak még ezután is bántódása lesz, akkor rossz világ jön rátok.

A szélkirály ezt is megígérte. Csak legyen valaki, aki meggyógyítja a lányát, annak ő mindent megad.

A cigányfiú tudta, hogy a királyfi csak elszédült: ha kipihen magát, s megiszik egy jó pohár pálinkát, magához tér. Úgy is történt. Mire este lett, keresett egy pohár pálinkát, s megitta vele. A királyfi elkezdett tüsszkölni, köhögni, merthogy olyan nagyon erős volt a pálinka. A fiú elmondta neki, hányadán vannak. Ki is kefélt a ruháját, kifényesítette a gombokat, csatokat, úgy vitte a királyfit a szélkirálykisasszony kertjébe.

No hát, megszólalt egyszerre a muzsika, repdestek a gyönyörű madarak. A szélkirálykisasszony örült, dalolt jókedvében, úgy megtetszett neki a királyfi. Rögtön egymásba is szerettek.

A következő festményekben az a közös, hogy mindegyikük megalkotására valamilyen állatok ihlették a festőt.

Abraham Teniers: *Borbélyüzlet majmokkal és macskákkal* (17. század)

Csontváry Kosztka Tivadar: *Pillangók* (1893)

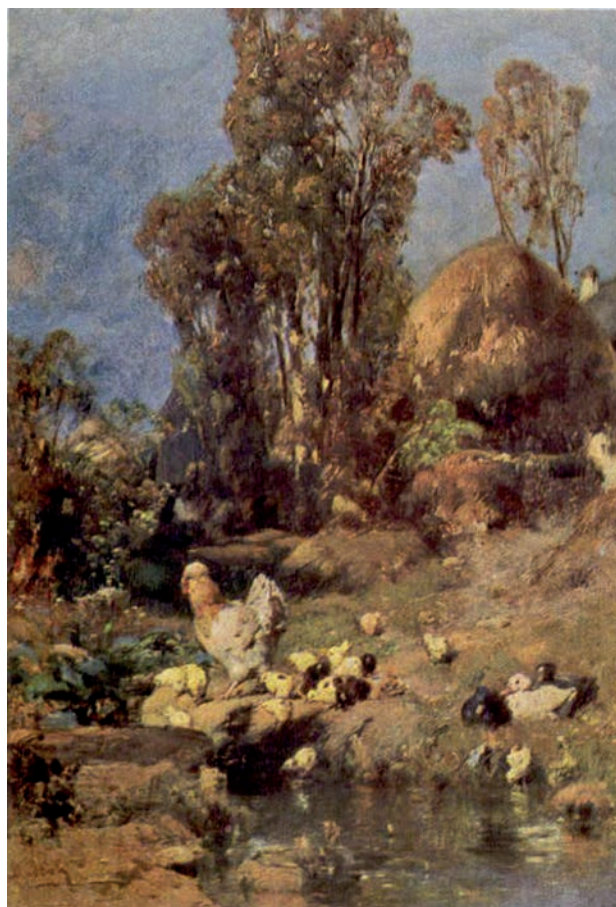
René Magritte: *Macska a kalapban* (1920-as évek)

August Müller: *Kakas és róka* (1836)

Carl Kahler: *A feleségem szerettei* (1891)

Mészöly Géza: *Patak partján* (1877)

TÁBOROZÁS IRKÁSAN

Huszonnegyedik alkalommal szervezett magyar nyelvi tábort szórványban élő gyerekek számára a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja, az *Irka*.

A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán megtartott táborban 45-en vettek részt, főként Bustyaháza, Fancsika, Kőrösmező és Szolyva településekről. Mindennap sor került kézműves-foglalkozásra és magyartanulásra, előbbi Kopinec Emese kigyósi kézműves, utóbbi Szokolova Henrietta szolyvai tanítónő jóvoltából. Ám minden nap tartogatott valami újdonságot is. Július 16-án Svec Antal, a Kárpát RobiPro munkatársa tartott interaktív robotikabemutatót, mely-

nek keretében a gyerekek maguk raktak össze és irányítottak legóból készült robotokat. Másnap a Nagyberegi Tájháza látogatott el a csapat, ahol megismerték a tájház beosztását, berendezését, kipróbálták a népi játékeszközöket, emellett pedig kokárdák, nemzeti színű gyöngyékszerek is készültek. Nagy sikert aratott természetesen Olasz Piroška házi készítésű fánkja is. Július 18-a szintén tartogatott némi visszatekintést a múltba: a Beregvidéki Múzeumban a vidék történetéről, hagyományos mesterségekről és használati tárgyakról, Beregszász nagy nevet szerzett lakóiról is szó esett.

A szokásoknak megfelelően idén is *Ki mit tud?*-dal zárult a tábor, melyen az első napon alakult négy csapat bemutatta indulóját, élményeiket megörökítő plakátját, illetve egy közös táncot is.

A 24. anyanyelvi Irka-tábor megvalósulását a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta.

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Tábor-hegy. A Jezréel-síkság északkeleti szélén 400 m magasra emelkedő, magányos hegy. A lejtői meredek, a teteje lapos. A hagyomány szerint vagy ez, vagy a Hermon hegye volt Jézus átváltozásának, megdicsőülésének a színhelye.

Tekercsek. Olyan könyvek, amelyeket ma ismerünk, még nem voltak a bibliai korban. A feljegyzések szokásos formája akkoriban a papirusz- vagy pergamentekercs volt. Az ilyen tekercseknek gyakran mindkét oldalára írtak, majd összetekerték és lepecsételték.

Tekóa. Ámosz próféta szülővárosa. Kis vidéki helység Betlehemtől mintegy 9 km-re délre.

Temetés. Amikor Jézus meghalt a kereszten, az arimathiai József elment Pilátushoz és elkérte tőle Jézus testét, hogy a maga számára egy sziklába vágott új sírba temesse. A temetésnek rögtön a halál után kellett megtörténnie, miután a testet golycsba csavarták. Minden családnak megvolt a saját temetkezési helye, általában a városon kívül. Köztemetőik nem voltak, s a zsidók sohasem égették el a halottaikat.

Templom. Az Ígéret Földjén való letelepedés után a bírák idején a szent sáornak és a szövetség ládájának nem volt állandó, meghatározott helye. Többnyire Silóban őrizték. Először Dávid akart templomot építeni az Úrnak, de csak a fia, Salamon építhette fel a jeruzsálemi templomot, amely ettől kezdve a szövetség ládájának hajléka, az áldozatok bemutatásának és az istentiszteletnek központi és állandó helye lett. Kétszer is újra kellett építeni: először a babiloni fogság után, majd Júdeának a Római Birodalomba való bekebelezése idején. Azt a remek templomot, amelyet Jézus is látott, és amelyből kiűzte az árusokat és a pénzváltókat, Kr. e. 19-ben építette Nagy Heródes király, aki edómíta létére ezzel akarta megnyerni a zsidók jóindulatát. Kr. u. 64-ben, Vespasianus császár zsidó háborúja idején végleg lerombolták. Jézus megjövendölte a város és a templom pusztulását, de amikor azt mondta, hogy „romboljátok le ezt a templomot, és három nap alatt fölépítem”, a saját teste templomára gondolt, amely kereszthalála után harmadnapra feltamadott. A *Zsidókhöz írt levél* „nem emberkéz alkotta szentély”-ről beszél, hanem a mennyei templomról, ahol Krisztus, mint igazi főpap, esedezik érettünk Isten színe előtt.

Teofilusz. Lukács evangéliumának és az apostolok cselekedeteit feljegyző, ugyancsak általa írt könyvnek a címzettje. Már az ókorban is szokás volt, s ma is előfordul, hogy a szerzők könyvüket egy általuk tisztelt személynek ajánlják, ha széleskörű olvasóközönségnek szól is. Teofilusz valószínűleg művelt, s a római társadalomban előkelő helyet elfoglaló ember volt, aki azonban érdeklődött a kereszténység iránt. Lukács ezért „mindennek pontosan utánajárt”, és mások tudósításai után úgy írta meg elejétől kezdve Jézus földi életének és szolgálatának, valamint az egyház megszületésének és terjedésének eseményeit, hogy a „nagyra becsült Teofilusz” megtudhassa a „kétségtelen valóságot”.

Tertullusz. Ügyvéd és szónok. Ő mondta el a vádbeszédet Pál ellen Félix helytartó előtt Cezáreában.

Teudás. Zsidó álpróféta, aki Nagy Heródes halála után és Jézus földi szolgálatának megkezdése előtt zavargást támasztott Júdeában, mozgalmá azonban semmit sem ért el. Az apostolok igehirdetésének elhallgattatásáról folytatott vitában az ő mozgalmának megsemmisülésére emlékeztetve a nagytanácsot, intette őket Gamáliel, hogy hagyják békében az apostolokat, „mert ha emberektől való ez a dolog, vagy ez a mozgalom, akkor megsemmisül, ha pedig Istentől való, akkor úgysem tudjátok megsemmisíteni”.

Thesszalonika. A mai Szaloniki már Pál apostol idejében is Macedónia fontos tengeri kikötője és kereskedelmi városa volt. Népes zsidó közösség is lakott benne, ezért Pál második missziói útján Thesszalonikába érve, szokása szerint felkereste a zsinagógát és három szombaton át hirdette ott az evangéliumot. Néhányan hívővé lettek, csatlakoztak Pálhoz és Szilászhoz, sőt a zsidókon kívül sok istenfélő görög és sok előkelő asszony is. Ezek alkották a thesszalonikai keresztény gyülekezet magvát.

Thesszalonikaiakhoz írt levelek. Miután Pál és Szilász missziója nyomán megalakult egy kis keresztény gyülekezet Thesszalonikában, ez irigységgel töltötte el az evangéliumot el nem fogadó zsidókat, és felizgatták ellenük a csőcseléket, s rajtuk keresztül a várost. Ezért Pálnak és Szilásznak távoznia kellett. De hogy tartsa velük a kapcsolatot, Korintusból Pál két levelet is írt a thesszalonikai keresztényeknek, s Timóteus révén hírt is kapott róluk. Ezekben a levelekben az Úr eljövételével és a világ végével kapcsolatos kérdéseikre válaszol, s helyreigazítja téves elképzeléseiket. Az első századbeli keresztények ugyanis ezeknek az eseményeknek a bekövetkezését már a saját életükben várták, s ez sokakat tétlenségre és hanyagságra csábított. Pál józanságra, az igaz hitben állhatatos kitartásra, tiszta és dolgos életre inti őket, emlékeztetükbe idézve, hogy maga is fáradságos munkával tartotta el magát közöttük és nem ette senkinek sem az ingyen kenyerét.

Cecil Northcott: *Bibliai lexikon gyerekeknek*

KENYERESPAJTÁSOK

Magyar népmese

Egyszer egy macska fogott egy egeret. Nem ette meg mindjárt, játszadozott vele. Aztán mégis megsajnálta.

– Tudod-e, mit gondoltam? – ajánlotta neki. – Legyünk kenyerespajtások. Te minden kamrába be tudsz surranni, aztán majd megmondod, melyikben mi van, hová érdemes beszöknöm az ablakon. Lesz bőven enivalónk.

Jól van. Kezet csaptak, markot ütöttek: legyünk hát kenyerespajtások. El is helyezkedtek szépen egy nagy egérlukban, ahova a macska is befért. Na, aztán az egér egyszer csak bejutott egy kamrába. Ott megtalált egy nagy fazék zsírt. Mondta a macskának:

– Ráakadtam egy nagy fazék zsírra. Azt valahogy ki kéne lopnod onnan, akkor aztán lesz mivel főznöm egész télen.

A macska megleste, mikor áll nyitva a kamra ablaka, aztán beszökött, beledugta a fejét a zsíros fazékba, és kihozta mindenestül. Mondja aztán az egérnek:

– Te, itt a sok zsír. De hová tegyük, ahol más egér vagy más egyéb szerzet rá nem akad? Tudod-e, mit gondoltam? Vigyük el a templomba, a szószék alá. Ott egér se jár, más se, semmi se.

Megfogták, elvitték a fazekat a templomba.

Egy darabig aztán eszébe se jutott az egérnek a zsír. De már egyszer kezdett volna szüksége lenni rá. Csakhogy a macska másképp gondolta.

– El kell mennem itthonról, mert keresztelőre hívtak – mondta.

– Hát eredj akkor, tartsad keresztvíz alá.

Elmegyen a macska. Kinyalja a zsírnak a tetejét. Mikor hazaér, kérdi az egér:

– Na, megkeresztelték a kicsikét?

– Meg.

– S minek keresztelték?

– Tetejétnyaltának.

– Nahát, ilyet se hallottam még, ilyen nevet.

Telt-múlt az idő, megint eszébe jutott a macskának a zsír. Azt mondja az egérnek:

– Már megint meghívtak keresztelőre. Egyik rokonomnak fia született.

Elmegyen a macska, egyenest a szószék alá, a zsírosfazékhoz. Most már kinyalta félig. Sokára ment haza.

Azt kérdi az egér:

– Na, minek hívják a kicsikét?

– Félignyaltának.

– Ne mondd! Ilyen nevet se hallottam még!

Félignyalta!

Két-három nap múlva megint mondja a macska, hogy el kell mennie keresztelőre. Elment a macska a szószék alá, hanem most már kinyalta egészen a zsírt a fazékból. Mikor hazaért, kérdezte az egér:

– Na, minek keresztelték a kicsikét?

– Fenékignyaltának.

Eltelt megint egy hét, vagy kettő, vagy ki tudja, mennyi idő, de az egérnek már nagyon hiányzott a főzéshez a zsír.

Szólt a macskának:

– El kéne menni a zsírért.

– Hadd el!

– Hozzuk már haza azt a zsírt!

– Hozzad, ha akarod.

Na, elmegy az egér a templomba, hát látja, hogy egy csepp zsír nem sok, annyi sincsen a fazékban. Hazaszalad nagy mérgesen:

– Mind megetted a zsírt! Hát oda jártál te keresztelőre? Azért mondtad, hogy Tetejétnyalta? Aztán Félignyalta? Aztán Fenékignyalta? Hát hogy gondoltad ezt? Ez a becsület?

S a kicsi egér elkezdett ugrándozni a macskával szemben, szidta, gyalázta, veszekedett vele. Mondta a macska kétszer is:

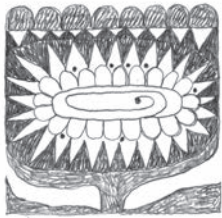
– Hallgass el, te, mert nem lesz jó vége!

Dehogyan hallgatott az egér! Úgy bosszantotta a zsírt, hogy csak kiabált tovább.

Egyszer aztán elunta a macska. Úgy bekapta, hogy még a farka hegye is eltűnt egy szempillantás alatt.

Meskete

Versforgó

Weinrauch Katalin

BÁRSONYTAKARÓ

Víz hátán a takaró
zöld bársonyból szőve,
béka úrtól kérdezem:
ugyan már, ki szőtte?

Pislog szeme másfelé,
felbámul az égre,
csak félvállról brekeg rám:
Kvák, a békák népe!

Minek nektek zöld lepel?
A víz alig látszik...
– Épp ezért, a sok poronty
mind alatta játszik.

Bársonytakaró alatt
ebihal-óvoda,
nem is lel rá a gólya
békautódokra!

Ficáncolva játszanak,
úszkálnak kedvükre,
így nő meg a sok poronty,
s lesz béka belőle.

Az aprócska brekegők
egyre csak azt várják,
hogy a tavat elhagyva,
megismerjék partját!

Aznap majd a békanyál
csupa ronggyá feslik,
békáktól lesz zöld a part,
ott ugrálnak estig.

Benedek Elek

MARCI MUZSIKÁL

Ül a mama székibe,
Áll Marcika elibe,
Másnak nem is hegedül,
Csak mamának egyedül,
Cini, cini, duru, duru!

Cini, cini, muzsika,
Húzzad, húzzad, Marcika,
Told a vonót fölfelé,
Most meg húzzad lefelé,
Cini, cini, duru, duru!

Istenem, de szépen szól!
S csak abból a négy húrból!
Húzzad tovább, Marcikám,
Nem húzza így a cigány,
Cini, cini, duru, duru!

Cini, cini, duru, patt!
Mind a négy húr elszakadt!
Nem szól már a muzsika,
Hiába húzod, Marcika!
Se nem cini, se nem duru!

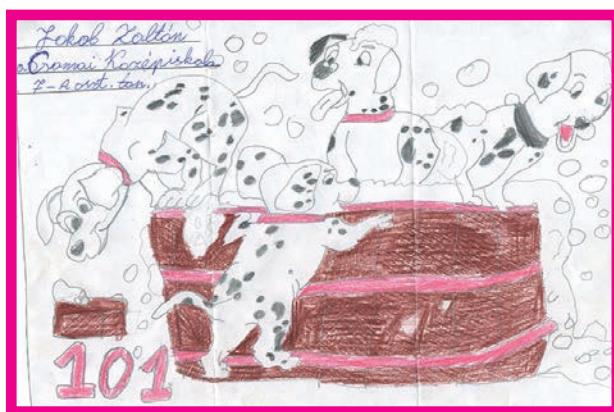
Halavnécs Alina, Szolyva

Csecsulina Sztaniszlava, Tiszacsoma

Tasnádi Szabina, Tiszacsoma

Jokob Zoltán, Tiszacsoma

Poják Ádám, Tiszacsoma

Olijnék Vladik, Szolyva

Orgoványi Anikó

ÁLLATKÓRHÁZ

Igen nagy a jövés-menés
az állatkórházban,
sok a beteg és az orvos
nyakig áll a pácban.

Egerészölyv szárnyát tépte
egy ravaszdi róka,
itt növesztgeti a tollát
immár hetek óta.

Farkas mama lábát törte
a nagy futkosásban,
ki gondozza kilenc kölykét,
ha bent van a kórházban?

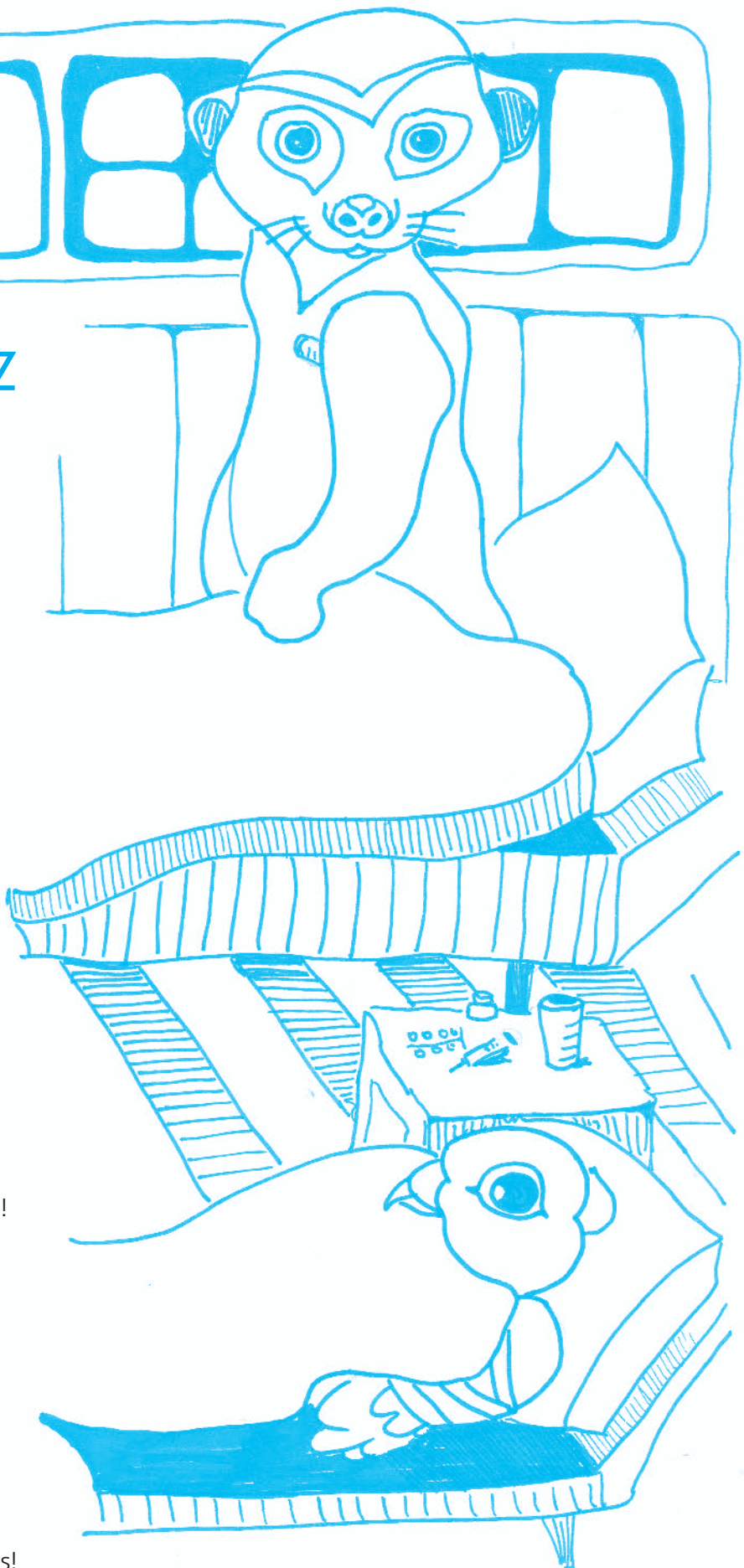
Örül a kis szurikáta,
leмент már a láza.
Nem gyötri az influenza,
mehet iskolába.

Köhög a kis jegesmaci,
megfájdult a torka.
Kapott mentolos cukorkát,
jobban lesz holnapra.

Rikoltozik a kis majom:
„Nincsen nekem semmi bajom!
Engedjenek hazamennem,
várnak otthon tizenketten!”

Ugrál a kis kenguru,
félre bánat, félre bú!
Meggyógyulok egykettőre,
vár az anyukám erszénye!

Kalimpál a gerle szíve,
sápadtabb is lett a színe.
Jó beteg ő, engedelmes,
nincs nagy baja, csak szerelmes!

ÉRDEKESSEGEK A VILÁG ISKOLÁIRÓL

Ha már iskolakezdés, olvassatok néhány iskolával kapcsolatos érdekességet a Körbenézőben.

Körbenéző

1. A közel 70 éves múltú ausztrál Rádió Iskola (School of the Air) rádióközvetítéseken keresztül adja át a tananyagot olyan gyerekeknek, akik nagyon távoli vidékeken élnek.

2. A világ legnagyobb iskolája Indiában található. City Montessori Schoolnak hívják, és több mint 50.000 diák jár ide.

3. A legtöbb házi feladatot a kínai gyerekek kapják. Átlagosan 14 órát töltenek egy héten annak megírásával.

4. Pakisztánban nincs törvénybe iktatva a gyerekek ingyenes oktatása, és csak öt- és kilencéves kor között kötelező iskolába járni.

5. A nyári szünet Chilében december közepétől március elejéig tart. Így a gyerekeknek majd három hónapig nem kell menniük iskolába.

6. Brazíliában fontos dolog a közös étkezés, ezért az oktatás reggel 7-kor kezdődik. Így a gyerekek ebédidőben haza tudnak menni a szüleikhez, és együtt tud ebédelni a család.

7. A kanadai gyerekek sok tantárgyat angolul és franciául is tanulnak.

8. Az izlandi iskolák egyik különálló tantárgya a kötés.

9. A tibeti Phumachangtang általános iskolája a legmagasabban fekvő iskola. Itt a diákok 5 373 méteren szívják a jó levegőt.

10. Iránban a fiúk és a lányok külön osztályba járnak.

Forrás: Gyerekek a Föld körül blog

HUMORZSÁK

Pistike kérdezi a tanárnőtől:

- Tanárnő, hogyan esik a hó visszafelé?
- Sehogy, miért kérdezel ilyen butaságokat?
- Mert anya azt mondta, hogy vigyek magammal kabátot, mert lehet, hogy visszafelé esni fog a hó.

Felvételizik három diák. Bemegy az első, akinek hatalmas protekciója van. Megkérdezi a bizottság:

- Mikor fejeződött be a második világháború?
- Hát talán a század közepe felé – mondja a felvételiző.

– Zseniális, fel van véve!

Bemegy a második jelentkező, akinek van egy kis protekciója. A kérdés ugyanaz:

– Mikor fejeződött be a második világháború?

– 1945.

– Egy kicsit pontosabban esetleg?

– Valamikor tavasz vége felé, tán májusban.

– Rendben. Felvettük.

Bemegy a harmadik jelentkező, akinek egyáltalán nincs protekciója. A kérdés ugyanaz:

– Mikor fejeződött be a II. világháború?

– Európában 1945. május 6-án lépett érvénybe a fegyverszünet, a japánok 1945 szeptemberében kapituláltak.

– Hm. Hány embert vesztett a Szovjetunió?

– Huszonkétfélmillió-hétszáz ezer-százkettyő.

– Hm. Név szerint?

Majtényi Erik

SZÁMTANIRKA

Kockás az irkám:
számtanirka,
felét már sok-sok
szám tarkítja,
másik felét is
mind teleírom,
megférnek szépen a
kockás papíron.

Egyesnek, négyesnek
szilárd a lába,
kettesnek, hármassnak
hajlott a háta,
tátong a nulla,
az ötös: horgas,
percet árul
sok kis nyolcas.

A nehezőnek
most nekikezdek,
s ha megtanultam
az egyszeregyet,
mind összeáll a
számsor és oszlop,
osztok és szorzok,
szorzok és osztok.

TESTÜNK ÜZEMANYAGA

A testünk elképesztően bonyolult gépezet, és üzemanyagra van szüksége a működéshez, mint minden gépezetnek. Ezt az üzemanyagot az elfogyasztott táplálékból nyerjük, így kap energiát a testünk a működéshez, és így szerezzük meg a fejlődéshez és a gyógyuláshoz szükséges anyagokat.

A táplálék lebontásának és feldolgozásának folyamatát emésztésnek hívjuk. Ezzel az emésztőrendszer foglalkozik.

Mi történik, ha eszünk?

A szánkban a fogainkkal őröljük a táplálékot; az a nyálunkban található enzimekkel keveredik. Ezek kezdik el az étel lebontását.

Ha nyelünk, a falatkák gyorsan a gyomorba jutnak a nyelőcsövön keresztül.

A gyomor enzimeket és savakat bocsát ki, amelyek elpusztítják a kórokozókat. Az étel hamarosan folyékony halmazállapotot vesz fel.

A táplálék szép lassan a vékonybélbe csordogál. Itt enzimek bontják még tovább, míg a parányi részecskék a véráramba tudnak kerülni a bél falán keresztül.

A maradék, például a gyümölcsök és a zöldségek kemény része a vastagbélbe kerül – ahogy a víz, a bél elhalt sejtjei és a nyálka is, ami eddig segítette a táplálék mozgását. A víz itt ismét felszívódik. A szilárd salakanyag a végbélbe távozik, és széklet formájában kiürül a testünkből.

Hogyan hasznosítjuk a táplálékot?

A táplálék részecskéi a véráramba jutnak, ami továbbítja őket testünk minden sejtjébe. Egyes részecskék segítségével új sejtrészek épülnek, mások – amelyek szőlőcukor-, azaz glükóztartalmúak – az energia-előállításban segídeknek.

A máj elraktároz néhány részecskét a későbbiekre, vagy más hasznos anyagokká alakítja őket.

Milyen tápanyagok vannak?

Az élelmiszerek különböző anyagokból állnak.

A fehérjék (proteinek) a testünk fejlődéséhez és a sejtek javításához, új sejtek létrehozásához szükséges anyagok.

A szénhidrátok energiát adó cukrot tartalmaznak.

A rostokat nem tudjuk megemésztetni, de segítenek a tápanyagok és a víz továbbításában.

A zsírok energiát adnak, melegen tartanak és az új sejtek építésében segídeknek.

A testünknek ásványi anyagokra és vitaminokra is szüksége van. Ezekből sokféle létezik.

Változó ízek

Harapj egy nagyot egy szelet fehér kenyérből, és rágd percekig. Ne nyeld le! Érez valami változást az ízében?

Ha elég sokáig rágjuk a kenyeret, az íze észrevehetően édesebb lesz. Ez azért van, mert a nyálunkban található enzimek cukrokra bontják.

Hogyan lesz a táplálékból energia?

Ahhoz, hogy a táplálékból energiát szabadítsanak fel, a sejteknek a levegőben található egyik gázra, oxigénre van szükségük. Ez olyan fontos, hogy több mint hússzedszer veszünk levegőt naponta.

Hogyan szerzünk oxigént a levegőből?

A levegőnek mindössze egyötöde áll oxigénből: a maradékot más gázok alkotják, például nitrogén. A légzőszervrendszerünk feladata, hogy felvegye az oxigént, és megszabaduljon a többi gáztól (különösen a szén-dioxidtól).

Belégzéskor a levegő a torkunk hátuljában található csövön, a légcsövön keresztül terjed. A hörgőknek nevezett csövek mentén a levegő a nagy, szivacsos szervbe, a tüdőbe jut.

A tüdő belsejében a hörgők egyre kisebb csövekre ágaznak, amelyek végül parányi, nedves zsákokkákban, azaz léghólyagocskákban végződnek.

A léghólyagocskák vékony falán keresztül a véráramba jut az oxigén. A beszívott oxigén mindössze egynegyedét hasznosítjuk minden egyes belégzéskor.

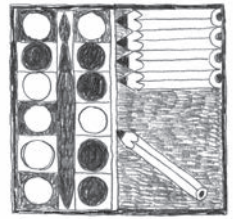
A légzés folyamata

A légzés a hét életjelenség egyike. Az embereknel ennek során a táplálékban található szőlőcukor reakcióba lép a belélegzett oxigénnel. Az energia felszabadul, a szőlőcukor és az oxigén vízé és szén-dioxiddá alakul:

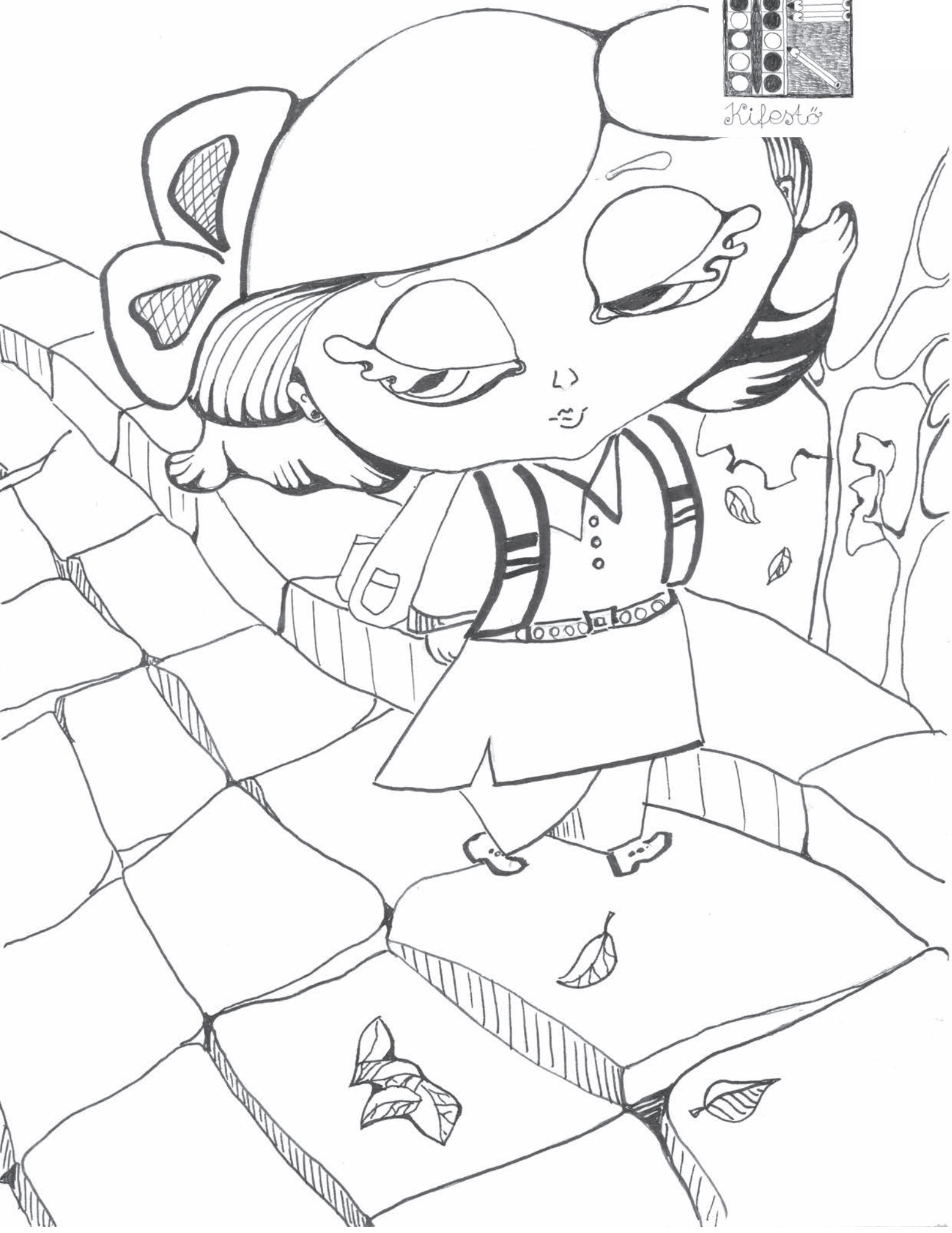
szőlőcukor + oxigén → víz + szén-dioxid + energia.

A sejteknek szüksége van az energiára, de nem kell nekik a szén-dioxid vagy a víz többsége. Ezeket a nemkívánatos melléktermékeket elszállítja a vér, és máshol hasznosítjuk, vagy megszabadulunk tőlük. A testünk izzadság formájában hasznosítja a vizet. Ezzel hűtjük magunkat. A fölösleges víztől vizelet formájában szabadulunk meg. Eközben a szén-dioxid a tüdőnkbe kerül, és kilégezzük. A kilégzés nemcsak azért hasznos, mert megszabadulhatunk a felesleges gázoktól. Ennek segítségével beszélünk, énekelünk, kiabálunk.

Forrás: Hazel Maskell: *Mi fán terem a biológia?*

Kifestö

Mindenféle

ELŐ A TOLLAL!

A hagyományos íróeszközök napjainkban egyre inkább háttérbe szorulnak. Vannak iskolák, ahol tollal, ceruzával

már alig írnak a diákok. Az egyetemeken, főiskolákon sok hallgató a laptopján jegyzetel, számítógépbe viszik be a rendelést az éttermekben, s lássuk be: kézzelfogható levelet is nagyon ritkán írunk már. Dr. Marc Seifer grafológus (írászakértő) összefoglalta, miért is nem kellene mellőzni a kézírást.

1. Megnyugtat. Ha sokszor leírod egymás után, hogy minden rendben, annak szerinte tényleg van hatása. Egy próbát megér.

2. Mindkét agyféltekét megdolgoztatja.

3. A kognitív, tehát megismerő képességet fejleszt. Ez főleg a fiatalabbakra van nagy hatással.

4. Kreatívabb leszel tőle.

5. Idős korban segít frissen tartani az elmét.

6. Javítja a memóriát. Hiába gyorsabb és kényelmesebb is lappal jegyzetelni előadásokon, de ha kézzel írod le, akkor már félig meg is tanultad.

TELEFONOZÁS LEFEKVÉS ELŐTT?

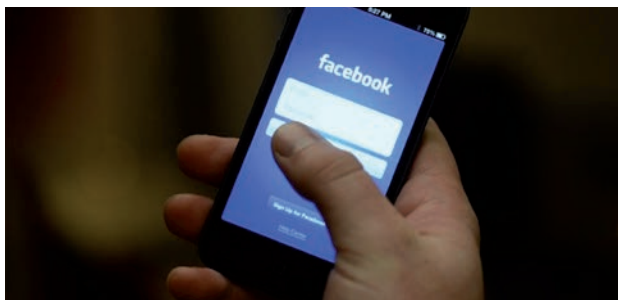
Ti is telefontal fekszetek és keltek? Este lefekvés előtt még ránéztek, mi történt a világban, és reggel is ez az egyik első dolgotok? Pedig nagyon nem tesz jót!

Miközben az emberi agy legfeljebb napi hat újságnyi információt képes feldolgozni, egy átlagos fiatal ma 200 napilapnyival kell boldoguljon.

Az agyunkat nem arra tervezték, hogy folyamatosan be legyen kapcsolva, és információkkal stimulálják. A technológiai fejlődést nem követi az emberi test megfelelő tempóban: például az okostelefon álmatlanságot okozhat, ha az ágyban, lefekvés előtt nyomkodják, a közösségi média pedig önzésre ösztönöz – ezek is bizonyított tények.

Az agyunkat tehát extrém terhelés éri, ami azt eredményezi, hogy a fontos dolgokra nehezebb koncentrálnunk. Ez pedig végső soron a gondolkodásra és a kreativitásra való képességet veszélyezteti. A megoldás egyszerű, vagy legalábbis annak tűnik: kapcsolj ki!

Forrás: eduline.hu

NORMANN ALMATORTA

Hozzávalók: A töltelékhez: 3 db alma, 5 dkg cukor, 2 ek víz.

A tésztához: 4 db tojás, 18 dkg cukor, 20 dkg túró, 1 csipet só, 25 dkg liszt, 1 csomag sütőpor; vaj (a formához), liszt (a formához).

Elkészítés: Az almákat meghámozzuk, gerezdekre vágjuk, és kiszedjük a magházukat. A gerezdek külső részét bevagdossuk kb. 1 cm mélyen. Egy kis lábasban a cukrot karamellizáljuk. Ráhelyezzük az almagerezdeket, rálocsoljuk a vizet. Az almát kb. 5 percig pároljuk, majd kivesszük, és lecsöpögtetjük.

A tojásokat szétválasztjuk. A sárgáját kikeverjük a cukorral. Bevegyítjük a kemény habbá vert fehérjét, majd a túrot. Megsózzuk, végül hozzáadjuk a sütőporral elkevert lisztet.

A massa felét kivajazott, liszttel megszórt, 24-26 cm átmérőjű tortaformába simítjuk, elosztjuk rajta az alma felét, és befedjük a többi masszával. Végül rátesszük a többi almát. 160 fokra előmelegített sütőben kb. 45 perc alatt készre sütjük. Miután kihűlt, kiszedjük a formából, és tálaljuk.

KÉTÉLTŰEK

A betűhálóban 11 olyan állat neve rejtőzik, amelyik vízben és a szárazföldön is remekül érzi magát. Találd meg őket! Balról jobbra, jobbról balra, fentről lefelé, lentől felfelé és átlósan is haladhatsz!

F	D	Ó	H	V	I	D	R	A	J
F	C	R	R	B	S	A	D	N	R
B	M	T	Y	I	B	M	K	M	B
N	I	V	G	N	I	P	J	É	S
Q	Z	S	F	K	A	K	Ó	F	B
L	I	D	O	K	O	R	K	Á	R
P	H	T	E	K	N	Ő	S	I	P
E	V	D	E	M	S	E	G	E	J
A	M	I	I	J	U	M	J	W	K
S	N	C	R	Á	M	Z	O	R	G

ÁLLATSOROLÓ

Pótold a hiányzó mássalhangzókat, hogy állatneveket kapj! Minden vonal egy betűt jelent.

A _ A _ O _ _ A
 _ E _ _ A
 _ A _ O _
 _ E _ E _ _ E _ _ E
 _ E _ É _
 _ A _ O _ _
 E _ E _ Á _ _

KÖZMONDÁSZAVAR

Az alábbi fura mondatok valójában közmondások, melyeknek egy-egy részét összecseréltük. A feladatod, hogy leírd, hogyan szól eredetileg ez a 6 közmondás.

Sok lúd aranyat lel.
 Jó pap kis helyen is elfér.
 Sok jó ember disznót győz.
 Bámul, mint a fába szorult féreg.
 Ki korán kel, holtig tanul.
 Ordít, mint borjú az új kapura.

REJTŐZKÖDŐK

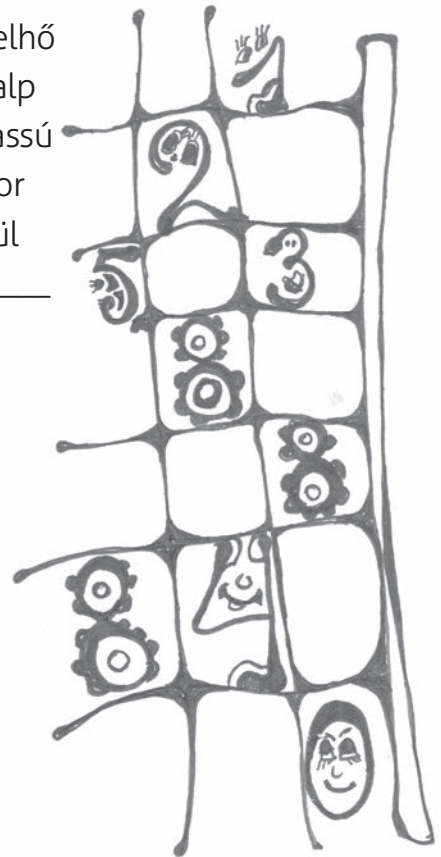
A következő szavak mindegyikében egy-egy magyar keresztnév lapul. Találd meg ezeket!

Kábel
 Szolidaritás
 Kivándorlás
 Belehel
 Kredenc
 Szirén
 Száron
 Liliom
 Mágnes
 Kapál

HIÁNYZÓK

A következő kifejezések mindegyikét egy-egy állatnévvel kell kiegészíteni.

_____ felhő
 _____ talp
 _____ lassú
 _____ sor
 _____ fül
 izom _____

A helyes megfejtéseket az irka.kmpsz@gmail.com e-mail-címre vagy a Pedagógusszövetség (KMP SZ) címére küldhetitek, amelyet a lap hátoldalán találtok. Kérünk, a borítékon vagy a tárgymezőben tüntesd fel: Irka-megfejtés.

ALVÓ SZÉPSÉG

A természet minden ősszel,
mint az alvó szépség, elalszik,
egész télen a folyó a jég alatt,
a mező a hó alatt alszik.

De amikor a tavasz jön,
a nap, mint az igazi herceg,
megjött napsugárral, mint a kardjával,
és eloszlatja a felhőket.

És a csodálatos csókra a természet
felébred az alvásból.

És a hóvirágok fognak virítani,
és visszatérnek a madarak délről!

Moskola Illés,

Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola

Tóth Lilla, Beregszász

Tóth Milán – Imre Dávid, Szolyva

Török Mátyás, Beregszász

A 2019/2. szám rejtvényeinek megfejtése

Összetett szavak: tolvaj, forrás, veréb, hordó,
kosár, bordó.

Képrejtvények: könyvtár, család, zsoldárok,
tündér.

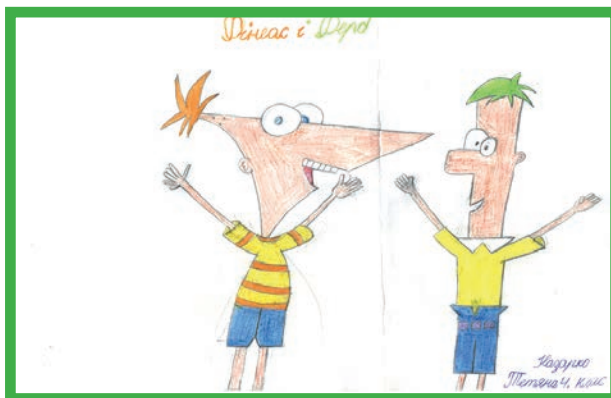
Névsor: András, Eszter, Mihály, Patrik, Piroska.

Csomagolás: kelme – elme, hagyma – agy,
megható – hat, kimar – ima, reszel – esze, kérés – ér,
szár – zár, zseb – seb, pénz – én.

A helyes megfejtők közül Verbiás Lóránt
(Izsnyéte) és Bertalan Krisztián (ungvár) részesül
jutalomban, melyet postán küldünk majd el. Gratulálunk!

Mándi Dorottya, Tiszacsoma

Nazarko Tatjana, Szolyva

Dupkó Antonia, Szolyva

Hét fő

Kedd

Szerda

Csütörtök

Péntek

Szerda